

Handel med Sverige

Opofter

[Dok. omstilt konseptur - ordk. - selv Konfiskasjonen 1750
fortr. g. auksjon (?) ligger i Saltens
forsidarkiv bland Journalsaker p. 1804-20 !!]

[Amtmann Scheldeups bekenning og Kgl. res.
dagb. under : «Fogder : Nils Myre^{2d} - opplojet i
Saltdalen]

Vählachtade Handelsmänner I o n A x e l s s o n
 och A x e l l O l s s o n -

Näst det jag tiensteligen tackar mine Herrar for bekantskapen,
 och undfågnande näst forleden Sommars under min varelse i Norridge,
 Så har jag härmed velat låta Mh^{rr} veta, att jag efter min läfven
 med Svenska Lapparne Knuth och Pehr Poidnacⁱ-
 ka öfverskickat MH^{rr} tillhanda 5 Skieppund 11 liszpund och
 12 m^r Diversse Sorter Stångjern , enligt inneliggande for-
 teckning , hvaraf bem^{te} Lappar har fått en lika lydande till
 fohrzedel , hvarefter de vjd framkomsten alt ricktigt aflefvera
 bör, och sedan dem och mig till säkerhet derpå bör qvitteras ,
 och jemte skrifvelse mig återsändas.

Desze järn Sorter äro här ricktigt vägne efter den Svenska
 victualie vigten, som håller 20 liszpund på Skieppundet, och lä-
 rer hvart Skieppund efter Kong. Svenska gräntz Commissions Her-
 rarnes uträckning giöra utj norrska vigten vid pasz nijo våg ,
 det jag väl vidare får veta när det ricktigt och noga blifver
 uppvägit.

Detta järn lemnas mine Herrar att byta i 2 lika delar, eller
 som dem gottsynnes, hvareffter jag sedan får betalningen , det
 jag hoppas till det minsta En Specie Riksdahler för hvarje våg
 af thet ordinarie Stångjernet , men för järnstörarna deszutan
 något mehra hvartill Herrarna sielfva utsättia priset det bästa
 de finna skiahligt och gångbart vara i Norridge. Och som jag
 knapt ler kunna komma sielf öfver åt nesta Sommar, Så beder jag
 att Herrarna är af den godheten, och skickar mig hvarförsig åt
 hösten med desza eller andra trogna och pålitliga Lappar , så
 mycket Pengar utj afräkning derpå som de finna derpå kan belöpa ,
 det jag änteligen hälst vill hafva utj Specie RC^r och en del utj

nytt Sillfver som gott och stämplat är, dels förgyllt och en del oförgyllt ifrån Bergen, då vickten och priset noga utsättes ;
så lagande att det skier med säkert follck ;

Med 3^{ne} st^e andra Lappar J o e n = L a r s = och P e h r K e m i l a i n följer och till Rombecken Ellefve Skieppund och 18 m^r Dito vigt af Allahanda Sorter gröfre och grannare järn , det jag vjd afskickningen var ärnad till norrska fogden Hr N i l l s R a s k , hvarom Hr Secreterer Freidenrich och priminer ingineurer Hr Lindgren beställt, och han sielf till en del om samma handel mig tillskrifvit , Men som jag med det samma fick veta, att han i Sommars blifvit död, och ingen i desz ställe som emottager och är mig ansvarig derföre, har jag nödgat ändra min ämnade anstallt, och i det stället resoverat mig att lemlna alt samans till Handelsmannen Hr N i l l s R a f n ifrån Tronnel Sockn och Röknäs , som äfven genom bem^{te} Herrar anmodat mig om Järnhandel , dock på Gratangsfjorden och gienom J a c o b O l s s o n , men som jag intet kunnat fått desza Lappar på den sidan utan allenast på Rombecken, så har jag icke annars kunnat, än att be M H ^{rr} vara af den godheten och emottaga allt sammans af desza Lappar utj sitt goda förvahr, samt vjd anfordran af Hr R a f n thet samma aflemna, hvarom jag honom sielf tillskrifvit att han vjd tillfälle Siövägen det afheintar emot qvittance till M H ^{rr} som förut till Lapparna det samma vjd riktig lefverering qvitteras som förbemålt är , detta järn är aldeles åtskillt till stycketal och merken med 2^{ne} små stämplar som en stierna, en på hvar sida mitt emot hvarannan, utom det att det samma med en stor stämpel i ändarna är märckt , som ho~~os~~gående förteckning utvisar. Men alt det järn som M H ^{rr} skall hafva, är allena på en sida märckt.

K^a Herrar var så goda och sij väl efter att alt fins ricktigt, och så kommer att aflemnas, att jag icke kommer något att lida dervjd. Ett liszpund fint ståhl fölljer och med vjd bægge järnposterna det jag beder få veta huru mycket det giör i norska marcker, samt huru det effter marcken bäst betalas kan ; Jag försäkrar aldeles om desz godhet. Skulle mine Herrar i höst kunna skicka mig några fierdingar af Ehr alldra bästa Sill , så såge jag gierna, det vore bäst att vj skickade hvarandra när det kunde skie och på något sätt betingas derom med Lapparne , vj skola altjd komma ihop genom Räckning.

På Hampa och Tobak beder jag få veta bästa priset efter båda Svensk och norsk vigt, samt effter bægge myntens uträkning.

Stålet som är just ett liszpund tienar till uträkning. Om MH^{rr} antingen der hem ikring öyarne eller ifrån Finmarcken och kan skie ifrån Bergen eller andra orter kan skaffa mig åhrlichen några Liszpund ull, så beder jag änteligen att derom få ett omständeligit svar samt nogaste priset, om jag finge till hösten någon del deraf så såge jag gierna , 2 a 3 stycken goda Ranor kunde jag och behöfva, der de intet föllo för dyra.

Mera tillåter mig intet tjden för denna gången att skrifva, utan beder jag om noga efftersickt af Järn Sorterne vjd framkomsten desz goda forvahr och aflefveréring, hvarmed näst min tiensteliga hällsnings anmäljan till Mina Herrars goda huusvärdinnor och alle anhörige förblifver

Handelsmännernas

K i e n g i s B r u k i
Öfver T o r n e å Sochn
d. 10/21. Martji 1749.

Tienstvilliga t^{re}

P:S: Några stycken stora huggyxor följe äfven med men som de nu

intet äro hä vjd bruket till handz , så kan de intet här till något stycketal utsättias , utan skall det skie på Lapparnas öppna forZedel af Bokhållaren vjd de öfra verken som yxerna har om händer, hvilken och har Befallning att tillställa dem Lapparna up ved Jukasjärvvj.

===== *** =====

=====
=====
Med Lapparna Knut och Pehr Poidnaika
öfversändt till Norrige Handelsmännerna Hr Ioen Olofsson
och Axill Ollsson tillhanda fölljande Sor-
ter järn, vägit med Svensk victualie vigt a 20 lu på skjædet neml-ⁿ

30 stänger ihopvikna öglor af ordinarie plattstångjern
märkt i hvardera ändan med den stora vanliga Brukz Stämpelen
samt med en liten stämpel såszom en stierna * på en sida på
hvar ögra eller stång mitt uppå väga tillsammans Skj 3: 7. 15 m
En af desze stänger gått utaf, men bægge delarna äro med
den lilla stämpelen försedda.

11 styk. granna Fyrkantiga stänger, äfven utj öglor hopvikna
och med bægge desze stämpler försedde på samma sätt som före-
skrifvit, en stor på hvardera ändan och en liten mitt på 1: - -
3 st. grøfre Dito 4kantiga med samma stämpler
1 grof bred stång, tiåck mitt uppå, och bægge ändarna hop-
vikne, hvilken gått utaf, så att ett stycke fölljer med ,
dåck med den lilla stämpelen påslagen allenast ;
2^{ne} st. andra järn, runda coh tiåcka i den ena ändan men
tunna och smala i den andra, som äro hopvikna och öglorna
med den lilla stämpelen mittpå men på ändan den stora
väga tillsammans

1: - -

6 st. Järnstörar 4 större och 2 större äfvenledes stämplade
med den lilla stämpelen på en side "- 3: 17

1 L^E fint Ståhl -

den eene 16 st. stora huggyxor
fantis
icke.

5 sk^E 11 1^E 12 m.

Fohrlön för alt detta är till Lapparna här vjd
bruket riktigt betalt

K i e n g i s B r u k d. 10/21 Martji

1 7 4 9

pr. A b r a h a m S t e i n h o l t z .

[Salten sorenskriverarkiv - Vedlegg til undersökelseresforretning om ulovlig innfört jern til Ofoten 1749-1750.]

Malbaasur
Goy Della og Malbaasur.
Goy Della og Malbaasur.
Goy Della og Malbaasur.

Under fribøflagten komme Gengen og
være tilknyttet Laurits Fabris og Odens
Ringring og med hundre og tausend opdaget.
At den firs Evening i aften komme Rondan og blive
med sørforh be under County og fribøflag
Ringring og komme med Blavns Fabrik og fribøflag
at fane Abbink, fabrikerede par og gya
paa mest grænzerne fane Harker. De
døg dage gavet og i alt mindre dage af folkes
af den konge forordning af 8th Septo 1530
med detts angivelse af det fribøflag
og det med den apostolene lig med fribøflag gaa
fane fane for adrofched, Europa og de
indre landes godes fane og hiller og for
ham etneller gaa min Blavns hiller med
kongemerk og klæde at forlade og paa
angivelse lig med Dette for ordning fane
mætte bøn Baroniet og det næste dale
og Mikkels Confiskation og dets førtale
og dumper, drogn en formelig Roskæt,
ring af forfættre og med fane forstørret
og klædt; Da kom saadue min
Oleis og Roskæt hælding var fane min
Blavns magistrats etneller, Løyndal
og Roskæt saadue at Blavns propyrene
og af hælding, som indfatteth fane af
den me ude involveret Roskætning,

Y
Jubelkatten; Given af Knudsgård og Son i København
Køns uafgårlig; Et forudsigt fra Mr Wang form
at et nærliggende sogn Oensjens Bovsogn og hvil
en dag kan bestyrke doghj. Mr Wang og
for mij. Øfversens Rovdning på Dickef's Mound
gaa tilhørsring for en urolig, men jævlig muk
Wang form, nemt for etach Øpen Rygaard der
dog og for John Christen Trelleborg 63 og deo,
Bjelby 1752 dog, forudsig, andet i Øpen og
Jens Stavns forbrændt form. Sam
et gaa tilhørsring for en urolig, men jævlig
givning varum i indlandsk Ord, given
Lars Ahrend Petersen, han for fødsels og under
ordkommande i den samme procedereis, an
taget med registratur, og emnet bragt,
paa laste og først ført ført Copie af dem
mij. Øfversens gaa tilhørsring for
gaa andet paa form form by omme sine
gaa, nemmen at gaa tilhørsring

My dear wife, until taught otherwise
Believe me your true & devoted husband &
Annabelle Davis Ecclestone Martin &
John George Martin & son of myself. On
the strength of my present knowledge
believe me that your profession, or principal
flag appears to consist of two red
& white stripes of equal ground in four quarters
the center of each square being white
as at Mr. Brown's arm badge (Confederate
Army), also the last stripe contains the same
pattern as the flag of Great Britain
of your admiral's rank according to me
for long I believed under you for miles upon
ground your purpose was to fly the flag of
the late admiral of the fleet Lord Nelson at
your house.

jefti vien af her landet liß dorfesekences Haar
Borg og Gooy. Gevins godzfindeusky.

Denne Landet liß sic haandz Mitt
Varm fars hantuz, at for hys formen gaaed
valgess Malbavre end Skindhjem. Den
tilde at jordfors frae Chemin liß Alm
sueg for virkefuld foray by ihz Jans
veloy faglour; Crans almen Linne, Copenhagen
Professours Galley, Sloug parys of jorun
Ferby liß Oxfamur, and miren from Larey
Mj. der brougey, frely vortre fakto als,
miren from farn, ider land und gare als
for farras frae durey og Bu gaad for min
fremes Borgmester almen Dansk Committeeinde
was an n manchlig Rosdorfs at Kielber,
fjellat allur from min uforvribeligt
understanding by Det aendring Comitee

Den forblivende i almen domino

Den forblivende
J. C. Malbavre
J. C. Malbavre

Pensvold og Bodom
u. 23 August 1789

underdaugt og allen
Lyrikken Linne
H. Myre 12

Solanum lycopersicum al niger

Borne

Christian Schnitter

Diar mitteligt, det da mig nu Ließendkamm
Gaa af Dr. Lauritz Sabje die Första Qvar Salz
vad Fyzikus i Stockholm. Niels Myhre in
den 9^{de} Junij die 17^{de} Junij affattas. Registration
og intellomte Logia. Myhres ordre opplæring
vindig af 10^{de}. Dito 17^{de} Junij der er en
af den anden Ljuk som følgern —

Den förra dandis Augmentus, og det i allan
fundna dingset följa af tillverkning & Camlets
Kongeb. Konordning af 8^{de} Septbr. 1730,
Constituerit hennu. Daa minn Dr. Christian Schnitter som
föddes 1708. Christian Schnitter som
förförte sig hos den förra Ljuket af Lielugn sij. Henr. Boman,
den 2^{de} Junij angebrides. Torsedag og den 3^{de} Junij
förra Augmentus dnu. Hennu Christian Erich
sen. Skickes af Christopher Hansen idem, og
med den Enskr. sij. Daa Augmentus allan
förra fultmecknes antikke prins die Rom
Bagen. Odens. konordning, og den 2^{de} Junij
förra Camlets Tröldall. Blågård. Medbyje
og hennu Dr. Christian af undant sij. og ingrävere
dittur allt fra Herrig. undr. Knager. Stang. form
allan under konordning. Gaa i dag paa at
förra Odens. konordning. ausiipring. from
hennu Camlets konordning, sam
efta inegkoy. Eftill af alla. sortes Specifi
cere av medekning, og den 2^{de} Junij hennu sonz
agn. Abay. & Høje Hafer vinnalt at gjore
hun kommisst i pris. gaa i den 2^{de} Junij. den
Ljundigkeit.

~~Det højtligste Rådhus, med tilhørende forvaltning
Gjæstgiver og højtligste Cameralege og Høje Orde forvaltning,
deres formænd Cameralege og Høje Pederne som
de højtligste allmønstre og Gjæstgiver og Høje Pederne
Mønster og Bragpræmien, hvilke forvaltninger
også i den~~

Omme dæt fraa sum i staanaalet nistaa nojaa, den
aa andring lagun reichen legning, og gaae
Under Mr. Schittler van Prostiens krigaa med
Confederatii og Præsident i tilfældet at undkomme
i den hæle iquisition, oclundes. Andis gemyse,
Favoritaa und Forresteren Lamm, og det om daer
paa legningum forordnetegezette udmindig 2
formulariorum / Bøgerum, blivev felgaa forme
Ei forordning enddragaa, og Maae und Paa,
bundens vi forordt tilfældet. Gaae

By arrangement with Rev. Mr. Angstrom, Pres. Senjens
Providence at noon i Legnaniach Hotel, New York,
from where we return home Saturday afternoon.
forwards Providence, via New York and re-
turn by rail via Boston and Providence via Legnani
Road with Rev. Mr. Angstrom. From San Francisco
by steamer via San Simeon.
This 10th June 1869.

Den 10th Juny 1710. — H. Rybre
Dette er et C. H. 1710 den 17th Juny. H. Rybre
med samme h. var i julebyen Sorrebro og
den 2^d dage var han i København hos ~~en~~ Christopher
Lindstrøm. Førstes d. 17th Juny kom han til
København og Christopher Lindstrøm
og indfandt os den 18th dage kaffi og
den 19th dage fik han en besøg af
H. Rybre som kom med en mand fra

Reisen fra Svendborg over land og Hvidbyskag, og
frem mod Øresund og Bøgøbag ved Enslagen da den
og på den engelske krigens infald, sig fandt
Jonasen Hærgotzen, i formestede sene Ørnskjold,
lig mestere af Admiring af 102 pund Dækket
siden som fandt Englands fra Lichfield og Cirencester
Rantzen

Jan 1832 Dr. Boulenger's name
Dr. Boulenger's name
Dr. Boulenger's name

en Landmøn til en mindre Landmøn og
ligne og en Landmøn til en stor Landmøn, at
Landmøn over fra, Brænder og Forme-
der skal have unddraget fra, hvorev for at
følge af Det givne landet, hvilket skal
være udtaget og landet har ikke været på
da man begyndte Frederikke og Anna
Koch Kombacher var den 2. Januar i 1743
dagt Anna for Langholz, Rebæk og Peder mæle,
og Niclas Mikkelsen dannedes og fandt augivom
legueret givet overstendes dog ikke Landmøn
og formetager og Confirmation som af den
selv minder vi har dalo God Committisch og
paa sin drigten Constitution Christian Christoffer
Lundsgaard og Island i landet som ved Rey-
m. d. 1743 inspektion af Frederikke konstituering
bzech Møn og vognmøn, Min Formand og andre
bestyrning der følger med sine og højligste
frim. formel bestyrke at paa mere drigten
Ved vorr er af Røghev. tilkendebielan,
folgagter og for anden givit konstituering
hvad vi fuldaste over fra Formidels, Højs
dag og paa en gangen af Gammelborg

Dag den xxiij ditz mnu formelig koninkring, liget
som og af Janneb Cliffs Grindhundens bedste og
sufficiale Akands Eravning, som her paa land
være andfærdig. — Clars n=magd. ej ej;
for stacing Eden Laftakn og Estaln. —
Jeg forbliwen
Michelburg
d. 10. Junij 1749. —

Gebouwde hove, land van vaders en vaders, en land
Op gebouwde Axell Cloet van Enne ten Caen.
Omreken van Janus tot Janus. Bin ab Velen
van lagt van vaders tot vaders. Bin ab Velen
gin plaatlagt van vaders tot vaders. Bin ab Velen
* van plaatlagt van vaders tot vaders. Bin ab Velen
bin finkantie, und sene Bemper, wijnck 8 $\frac{1}{2}$ vog
Hod 10 Dangre dito, 3 Dangre und sene Bemper
Wag 6 wag 6 ag 12 m². Hod 10 Dangre plaatlagt
ag tijdt niet van cog Zes Dangre pene, mind
ag tijdt i hied annen luch, ag tijdt ex Pinaloy
i Anna Antioch unde, und sene Bemper, Wag 3 $\frac{1}{2}$ vog
Hod 15 Dangre. * Van plaatlagt Bang form und Bon,
und * van plaatlagt wijnck 9 $\frac{1}{2}$ vog, 9 8 Dangre
van Bon plaatlagt dito und sene Bemper
Wijdt 7 $\frac{1}{2}$ tw 12 m², Ex Summer, in alle paas
dik omreken Bang form. Sam lander van 6 $\frac{1}{2}$ pic,
gaard. So Axell Cloet 71 Dangre, ad plattige
sorten, wijnck 7 $\frac{1}{2}$ vog, Hod lander van
Vinen gaard so Axell Cloet, j.d. 18 m² Maal
vindt Bemper, 6 van Bonne Bemper, *Hod 5 $\frac{1}{2}$ d. dito, und sene Bemper, und
* 15 lander Bonn, in 6 Bemper, \otimes , ag

In Drøgslab num 8* fældes hant han den den
Klæreh ab. Denne frøkne Marie fra H. Abraham
Steinholtz Læs Kængar bæng allan hand i Drøgslab
Torneå sogne Perrig som udmaner land for
af hant almejlig og Øvre Lee føen dækket
og Stiel Clegg som fandt folgning
Lars Jonassen Engedahl ab. Øvre ab. Ingem
Lundin føn Sparre nu grob. Forlænging af
Hans fra Østergård fabriker giv over land
maatte betyde Arrest og Øvre Lee Confiscation
Følgelig Forordningne af 8^{de} Septbr. 1730, for
enhu as fandt vic hant midlommels Reserve
Grad Hviden paalagd ih. hennom maatte hant
Lee Bæks allan anden overordning.

Det gaaer nu ogsaa paa folkejorden Axel
Olsen Nijgaard børn ved jor gammel og bonn,
Lundens Ovanstøt jor. Øresø i Hauge May 16
Hagen Hafn, Egen bon og gammel en hylde der,
som int' hører en værdig man paa landet
Den 20th Juny blev jeg Christian Schnitter
betegnende far brukt En mand og vildend af
Cars Jonarden paa andesværne Nijghus enrig
Lie Gaardom Faldest god Oppevnen Poen
Hællsen p. Dom van Nijghus Lie Berger i hvem
der Gaudens ved En Klaas, af hørn bonn,
klogt 58 Bønner Glæs kagm Danni Stang
Gudvend. Brugne. * * * paa kagm, Vogn
m 56 dag - 12 m; 3 Bønner Ette, Dits, tje
midt van Nijghus bonn Bønner May 56
bonn børn, Glæs bonn Bønner midt van Ette
kag, og Bønner * * * paa kagm, Vogn 11 vog
20 nr. summen in alle paa alderen som

Damens i Græddalen gav Jon Axel sen 62 Præmier
Diverse Sorter Mjølk 63 Krug - 15 Mø., Hæk saftet
et Pænne Skian, findt 8 Mø. Præc. mæle Bræwel
Tønne Større Bræwel **, 16 Krudt Ørn.
Etw 6 Bræwel ** og etw 10 Bræwel ** hvid,
etw hvid hænsæde for hænsæde at vorn aet
etw hvid mæl Bræwel hænsæde hænsæde fra 68-70
hænsæde Steinholz paa Kænges Brug allor vorn
etw Stein Sønder mæl hænsæde som lie Nielss
Ræn Røchene mæd. Gvithring hænsæde hænsæde
Pænne hænsæde og hænsæde hænsæde hænsæde Jon Axel
ven ihænsæde for hænsæde hænsæde hænsæde hænsæde
ihænsæde som Axel Olsen

Danns Dato vlorz ingvireder, forshud au,
skev Opfiskarne paa Forni. Gammel Ole Niel,
sen som iom rive gallar vlorz givne, man van
Prigels lie Fandianen Danz y af den sunneis,
danning om 19 f. opnukken Dene, neden yder
om land van Sunde Maad, hantke vi ingvan
Fosklaning leau paa forvalte Dene, idag
forlindrik Herret paa den lie Gauw Hause Gold,
med die Wiere Fosklaning Klauw sedd givne
Lodmann et. Zit. Fung. Dene vi uordt hafte lie
Gauddum Medbje for. Opfiskarne Hans Ruth,
og ske ingvireder om vogt Punkt. Den alde
Jorn Eggerup hao gammel Gunlach ofsonpac
land fosklaende, sag i mader lagen van Broen,
Broen Hest fra Sydriq Haufliq Niel's Pet,
ter Frode og Laurke 19 f. opnukken Dene
mend is, sene Segn lie Hans Ruth lammek
Lillige for mirel som land egim lie Ole Niel
en Treldall, Rulck lammek, i betalning for vogt

Israelin som gavde god Ole Nielsen gavde beton
punkt til Blighedraadet for at blive et af formændene
i Dron Skæ Ole Nielsen gavde beton 1871
som gavde min sig gavne laget til formændene
872 af samme Dron Skæ Borgmester M. Henn,
Vorckelæggers gavn betonat og 1874 dito nu
gav Hans Ruthsaa effedbyens alde Brugor
Dron Skæn, hvilket vi bryggede arret
og kontinuert gavde det nu en værdig for Enz
nuvelle Zr. Dron, nu nu som nu er deres, nu nu
effedbyen nu hvad brude de var komme fra
dis Herrig.

Samme dato van hi paa Lieland los Breyer,
ann M^r Hendrick Meijer en zhn inquirerede
om forbrincte Dens, mannaa land som
lank, al land lant vloot 8/4th vnd
van Dens los Hans Ruth Medbje lie al
forlanden, al 7/4th gansh land und nu som
hi gaan vnd dat Bancke ~~van~~ ^{van} Agnus, man
hend nuw Jan Augeriusse St^r Sabije vloot
nuw Entalming lie vliet. — Koninklyk
7 Dens los vi Arrech jua, en los vliet
tukel M^r Meijer wren aufsatzig, naam
van landen.

Pars Jonaven som var en givande man
Olav Helsing, om hand hittas blann döda
Innan den noga upptal Övndör som han har
lagt, uppaa Friarklippa, och han i
minningens han ido mors mardom,
namn, hem hos Jacob Olav Friordotter i
Grytangen i Seniens Fogdrikt Kalvsra mord,
Punkt

Anna Læbenn ² 32³ Abraham. Steinkoltz 80⁴₅⁶
Pernille Bang ⁷ 32⁸ som Lic Nielss. Ragn Roche
nes i seniere Regnider nu Herrengardt und ⁹ ¹⁰
Lars ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸⁰¹⁰ ⁸⁰¹¹ ⁸⁰¹² ⁸⁰¹³ ⁸⁰¹⁴ ⁸⁰¹⁵ ⁸⁰¹⁶ ⁸⁰¹⁷ ⁸⁰¹⁸ ⁸⁰¹⁹ ⁸⁰²⁰ ⁸⁰²¹ ⁸⁰²² ⁸⁰²³ ⁸⁰²⁴ ⁸⁰²⁵ ⁸⁰²⁶ ⁸⁰²⁷ ⁸⁰²⁸ ⁸⁰²⁹ ⁸⁰³⁰ ⁸⁰³¹ ⁸⁰³² ⁸⁰³³ ⁸⁰³⁴ ⁸⁰³⁵ ⁸⁰³⁶ ⁸⁰³⁷ ⁸⁰³⁸ ⁸⁰³⁹ ⁸⁰⁴⁰ ⁸⁰⁴¹ ⁸⁰⁴² ⁸⁰⁴³ ⁸⁰⁴⁴ ⁸⁰⁴⁵ ⁸⁰⁴⁶ ⁸⁰⁴⁷ ⁸⁰⁴⁸ ⁸⁰⁴⁹ ⁸⁰⁵⁰ ⁸⁰⁵¹ ⁸⁰⁵² ⁸⁰⁵³ ⁸⁰⁵⁴ ⁸⁰⁵⁵ ⁸⁰⁵⁶ ⁸⁰⁵⁷ ⁸⁰⁵⁸ ⁸⁰⁵⁹ ⁸⁰⁶⁰ ⁸⁰⁶¹ ⁸⁰⁶² ⁸⁰⁶³ ⁸⁰⁶⁴ ⁸⁰⁶⁵ ⁸⁰⁶⁶ ⁸⁰⁶⁷ ⁸⁰⁶⁸ ⁸⁰⁶⁹ ⁸⁰⁷⁰ ⁸⁰⁷¹ ⁸⁰⁷² ⁸⁰⁷³ ⁸⁰⁷⁴ ⁸⁰⁷⁵ ⁸⁰⁷⁶ ⁸⁰⁷⁷ ⁸⁰⁷⁸ ⁸⁰⁷⁹ ⁸⁰⁸⁰ ⁸⁰⁸¹ ⁸⁰⁸² ⁸⁰⁸³ ⁸⁰⁸⁴ ⁸⁰⁸⁵ ⁸⁰⁸⁶ ⁸⁰⁸⁷ ⁸⁰⁸⁸ ⁸⁰⁸⁹ ⁸⁰⁹⁰ ⁸⁰⁹¹ ⁸⁰⁹² ⁸⁰⁹³ ⁸⁰⁹⁴ ⁸⁰⁹⁵ ⁸⁰⁹⁶ ⁸⁰⁹⁷ ⁸⁰⁹⁸ ⁸⁰⁹⁹ ⁸⁰¹⁰⁰ ⁸⁰¹⁰¹ ⁸⁰¹⁰² ⁸⁰¹⁰³ ⁸⁰¹⁰⁴ ⁸⁰¹⁰⁵ ⁸⁰¹⁰⁶ ⁸⁰¹⁰⁷ ⁸⁰¹⁰⁸ ⁸⁰¹⁰⁹ ⁸⁰¹¹⁰ ⁸⁰¹¹¹ ⁸⁰¹¹² ⁸⁰¹¹³ ⁸⁰¹¹⁴ ⁸⁰¹¹⁵ ⁸⁰¹¹⁶ ⁸⁰¹¹⁷ ⁸⁰¹¹⁸ ⁸⁰¹¹⁹ ⁸⁰¹²⁰ ⁸⁰¹²¹ ⁸⁰¹²² ⁸⁰¹²³ ⁸⁰¹²⁴ ⁸⁰¹²⁵ ⁸⁰¹²⁶ ⁸⁰¹²⁷ ⁸⁰¹²⁸ ⁸⁰¹²⁹ ⁸⁰¹³⁰ ⁸⁰¹³¹ ⁸⁰¹³² ⁸⁰¹³³ ⁸⁰¹³⁴ ⁸⁰¹³⁵ ⁸⁰¹³⁶ ⁸⁰¹³⁷ ⁸⁰¹³⁸ ⁸⁰¹³⁹ ⁸⁰¹⁴⁰ ⁸⁰¹⁴¹ ⁸⁰¹⁴² ⁸⁰¹⁴³ ⁸⁰¹⁴⁴ ⁸⁰¹⁴⁵ ⁸⁰¹⁴⁶ ⁸⁰¹⁴⁷ ⁸⁰¹⁴⁸ ⁸⁰¹⁴⁹ ⁸⁰¹⁵⁰ ⁸⁰¹⁵¹ ⁸⁰¹⁵² ⁸⁰¹⁵³ ⁸⁰¹⁵⁴ ⁸⁰¹⁵⁵ ⁸⁰¹⁵⁶ ⁸⁰¹⁵⁷ ⁸⁰¹⁵⁸ ⁸⁰¹⁵⁹ ⁸⁰¹⁶⁰ ⁸⁰¹⁶¹ ⁸⁰¹⁶² ⁸⁰¹⁶³ ⁸⁰¹⁶⁴ ⁸⁰¹⁶⁵ ⁸⁰¹⁶⁶ ⁸⁰¹⁶⁷ ⁸⁰¹⁶⁸ ⁸⁰¹⁶⁹ ⁸⁰¹⁷⁰ ⁸⁰¹⁷¹ ⁸⁰¹⁷² ⁸⁰¹⁷³ ⁸⁰¹⁷⁴ ⁸⁰¹⁷⁵ ⁸⁰¹⁷⁶ ⁸⁰¹⁷⁷ ⁸⁰¹⁷⁸ ⁸⁰¹⁷⁹ ⁸⁰¹⁸⁰ ⁸⁰¹⁸¹ ⁸⁰¹⁸² ⁸⁰¹⁸³ ⁸⁰¹⁸⁴ ⁸⁰¹⁸⁵ ⁸⁰¹⁸⁶ ⁸⁰¹⁸⁷ ⁸⁰¹⁸⁸ ⁸⁰¹⁸⁹ ⁸⁰¹⁹⁰ ⁸⁰¹⁹¹ ⁸⁰¹⁹² ⁸⁰¹⁹³ ⁸⁰¹⁹⁴ ⁸⁰¹⁹⁵ ⁸⁰¹⁹⁶ ⁸⁰¹⁹⁷ ⁸⁰¹⁹⁸ ⁸⁰¹⁹⁹ ⁸⁰²⁰⁰ ⁸⁰²⁰¹ ⁸⁰²⁰² ⁸⁰²⁰³ ⁸⁰²⁰⁴ ⁸⁰²⁰⁵ ⁸⁰²⁰⁶ ⁸⁰²⁰⁷ ⁸⁰²⁰⁸ ⁸⁰²⁰⁹ ⁸⁰²¹⁰ ⁸⁰²¹¹ ⁸⁰²¹² ⁸⁰²¹³ ⁸⁰²¹⁴ ⁸⁰²¹⁵ ⁸⁰²¹⁶ ⁸⁰²¹⁷ ⁸⁰²¹⁸ ⁸⁰²¹⁹ ⁸⁰²²⁰ ⁸⁰²²¹ ⁸⁰²²² ⁸⁰²²³ ⁸⁰²²⁴ ⁸⁰²²⁵ ⁸⁰²²⁶ ⁸⁰²²⁷ ⁸⁰²²⁸ ⁸⁰²²⁹ ⁸⁰²³⁰ ⁸⁰²³¹ ⁸⁰²³² ⁸⁰²³³ ⁸⁰²³⁴ ⁸⁰²³⁵ ⁸⁰²³⁶ ⁸⁰²³⁷ ⁸⁰²³⁸ ⁸⁰²³⁹ ⁸⁰²⁴⁰ ⁸⁰²⁴¹ ⁸⁰²⁴² ⁸⁰²⁴³ ⁸⁰²⁴⁴ ⁸⁰²⁴⁵ ⁸⁰²⁴⁶ ⁸⁰²⁴⁷ ⁸⁰²⁴⁸ ⁸⁰²⁴⁹ ⁸⁰²⁵⁰ ⁸⁰²⁵¹ ⁸⁰²⁵² ⁸⁰²⁵³ ⁸⁰²⁵⁴ ⁸⁰²⁵⁵ ⁸⁰²⁵⁶ ⁸⁰²⁵⁷ ⁸⁰²⁵⁸ ⁸⁰²⁵⁹ ⁸⁰²⁶⁰ ⁸⁰²⁶¹ ⁸⁰²⁶² ⁸⁰²⁶³ ⁸⁰²⁶⁴ ⁸⁰²⁶⁵ ⁸⁰²⁶⁶ ⁸⁰²⁶⁷ ⁸⁰²⁶⁸ ⁸⁰²⁶⁹ ⁸⁰²⁷⁰ ⁸⁰²⁷¹ ⁸⁰²⁷² ⁸⁰²⁷³ ⁸⁰²⁷⁴ ⁸⁰²⁷⁵ ⁸⁰²⁷⁶ ⁸⁰²⁷⁷ ⁸⁰²⁷⁸ ⁸⁰²⁷⁹ ⁸⁰²⁸⁰ ⁸⁰²⁸¹ ⁸⁰²⁸² ⁸⁰²⁸³ ⁸⁰²⁸⁴ ⁸⁰²⁸⁵ ⁸⁰²⁸⁶ ⁸⁰²⁸⁷ ⁸⁰²⁸⁸ ⁸⁰²⁸⁹ ⁸⁰²⁹⁰ ⁸⁰²⁹¹ ⁸⁰²⁹² ⁸⁰²⁹³ ⁸⁰²⁹⁴ ⁸⁰²⁹⁵ ⁸⁰²⁹⁶ ⁸⁰²⁹⁷ ⁸⁰²⁹⁸ ⁸⁰²⁹⁹ ⁸⁰³⁰⁰ ⁸⁰³⁰¹ ⁸⁰³⁰² ⁸⁰³⁰³ ⁸⁰³⁰⁴ ⁸⁰³⁰⁵ ⁸⁰³⁰⁶ ⁸⁰³⁰⁷ ⁸⁰³⁰⁸ ⁸⁰³⁰⁹ ⁸⁰³¹⁰ ⁸⁰³¹¹ ⁸⁰³¹² ⁸⁰³¹³ ⁸⁰³¹⁴ ⁸⁰³¹⁵ ⁸⁰³¹⁶ ⁸⁰³¹⁷ ⁸⁰³¹⁸ ⁸⁰³¹⁹ ⁸⁰³²⁰ ⁸⁰³²¹ ⁸⁰³²² ⁸⁰³²³ ⁸⁰³²⁴ ⁸⁰³²⁵ ⁸⁰³²⁶ ⁸⁰³²⁷ ⁸⁰³²⁸ ⁸⁰³²⁹ ⁸⁰³³⁰ ⁸⁰³³¹ ⁸⁰³³² ⁸⁰³³³ ⁸⁰³³⁴ ⁸⁰³³⁵ ⁸⁰³³⁶ ⁸⁰³³⁷ ⁸⁰³³⁸ ⁸⁰³³⁹ ⁸⁰³⁴⁰ ⁸⁰³⁴¹ ⁸⁰³⁴² ⁸⁰³⁴³ ⁸⁰³⁴⁴ ⁸⁰³⁴⁵ ⁸⁰³⁴⁶ ⁸⁰³⁴⁷ ⁸⁰³⁴⁸ ⁸⁰³⁴⁹ ⁸⁰³⁵⁰ ⁸⁰³⁵¹ ⁸⁰³⁵² ⁸⁰³⁵³ ⁸⁰³⁵⁴ ⁸⁰³⁵⁵ ⁸⁰³⁵⁶ ⁸⁰³⁵⁷ <

Mur Lapparavas kouth og Lehr Bodnaskar
inay fomz tell uorriga Gaurkpoenissava
Lej Joca slofson viz tsach Olopm tillgauudan
folgand Foster jarn usagiit uut Uruq
viz halee wixt a 20 tibz ju Ettaqz Amuz.
30% fomz all ifop wixaa Oglaa af andenair
platfomz fomz mirelaa i Haakku Andau
mirelaa Rovas Wanlys Amuz Kungalan @
fomz mur an leku fomz epi pim an derroon
ja an fivars spin fesas Oglaa idu fomz mit
et ariwia, telamai.

Mitt 3.7.15

En af vissa flängar gjort åt sig man
flägga världen och med den till
flängas förfadare
Hjälper Granas Syrlantiga flängar äfven
utj Öglar förfadare och med denna utj
flängas förfadare på samma sätt som
förfadernas här, en för gä förfadare
ändan och den här mit gä.

3 Rang grifvare vte & sambly vnd jämna färne
elar i grif lind fling, bing antt upp
av bågen ändrarna för migna, Gracijen
gått utaf, för att syjan fulljs vnd, dock
vnd du allan flingsalen, på flugor allmest

2 flg. aurra fäva. Rundas og fruktas i sky and
övran, men finnas ej företräda i den andra.
Som dso företräda och förlorad end sky till
rämpelat, men ej ännu man ej rindas sker
först, häxas delannons.

6 pr. jarn. Rörman 4 flor og 2 pörn i äppenula
och fästningsskruv med öhr. Ett stämpelplatt
sö m. hvar.

I. M. finz Näh.

Epistolas Gagges

Roberson for all the air will happen 5 Oct 1882
has fair wind consider eighty Brads

Passenger Board of 10 March
1784

ix Dr Abraham Steinholz
died unprepared at 100

1819 den 1. september ting for Ofoten på Liland :

pag. 872.

P e d e r M o e s t r ö m mödte for Retten med Andragende om at han ønskede ved et Thingsvidnets Erhvervelse at faae undersøgt om det ikke var fornöden paa hans paaboende Gaard Lille Bierkevig at der blev etableret et Giestgiveri deels for at forsyne Sognets Almoe med de fornödne Kornvahrer i misvæxt Tilfælde og dels for at kunne drive Handel med de nærgrændsende Svenske Borgere som beqvemelig kunne komme derhen i Vintermaanederne for at omtuske deres Dödevahrer og andre Vahrer med Fiskevahrer. Den nærværende Almoe troede det var gavnlig for det almindelige om det paa Lille Bierkevig blev etableret et Giestgiverie da det var to Mil til det nærmeste Handelsstæd og desuden troede det ville være til stoer Fordeel for den Svenske Handel som beqvemmelig der kunne fremmes.

Comparenten udbad sig det passerede beskreven meddelt og især ønskede Almuen at der blév paa Medbye eller Lille Bierkevig blev tilladt Aarlig en Otte Dage for Kyndelsmisse et almindeligt Market da det var beqvemt for de Svenske Borgere at komme herved.

[Salten justisprot. nr 18 (1809-1820) pag. 872.]

Under et Thingsvidne Peder Moeström af Gaarden Lille Bjerkevig af Ofodens Thinglaug har ladet optage paa forrige Aars Höstething for bemeldte Thinglaug, i Hensigt derved at oplyse Gavnighedem ja tillige Nödvendigheden af et Gjæstgiveries Oprættelse paa fornævnte Gaard, har Almuen yttret at et aarlig Marked etableret paa denne Gaard, vilde være gavnlig for det Almindelige, da mange Svenske til visse Tider af Aaret komme over Fjeldene ned i Böigden, og naar Handel til en viss Tid blev tilladt imellem disse og Sognets Indbyggere, troede de mange Nödvendighedsvarer med Fordeel gjensidig kunde erholdes.

Paa Grund heraf maa Amtet gjenstlig have Deres Velbyrdighed anmodet om, behagentlig at ville under Deres Nærwærelse i Ofoden i Anledning Matriculeringen, anstille nærmere Undersøgelse om denne Sag, ved at indhente forstandige, med Localiteten og Beskaffenheden af den Handel, som, hvis et Marked skulde blive tilladt, kunde formodes at ville blive, kyndige Mænds Betænkning, samt om der er Grund til at troe samme vilde have den Gavn Almuen lover sig, og endelig i saa Fald, om Bjerkevig eller hvilket andet Sted vilde være det bequemmeste til Markedets Fremholdelse, med Hensym saavel for de Svenske, som formodes at ville besøge det, som for Sognets Indbyggere, ligesom og hvilken Tid dertil formeentlig vilde være den beleiligste m: m:, som Hr Secretairen ved at erkyndige Dem om Sagen, kunde finde Anledning til at faae oplyst.

Nordlands Amt, 22^{de} Juli 1820.

Til

Berg.

Hr Secretair, Foged Jule!

Begvaret d: 24^{de} Augusti 1820.

I Henhold til Amtets Skrivelse af 22^{de} f: M: , hvori Hr. Secretairen anmodes om, at tilbveiebringe nogle Oplysninger betræffende et aarlig Marked i Ofodens Sogn, som Almuem har yttret Ønske maatte vorde etableret, skulle Amtet, forudem de Efterretninger i denne Henseende, Deres Skrivelse af 24^{de} dennes afgiver, endvidere anmode om, at De behagentlig ved Deres Nærwærelse paa forestaaende Höstething i Ofoden, ville indhente følgende Oplysninger :

1. Om det med Grund kan ventes at Svenske ville söge til dette Marked i nogen Mængde, eller kun af nogle Enkelte, og om Fjeldfinnerne tillige formodes at ville söge dertil ?
2. Hvilke Slags Vahre de formodes at medføre og om dette skeer i betydelige qvantiteter ?
3. Hvilke Slags Vahre de Svenske igjen tilførhandle sig heri Landet ?
4. Om det kan formodes at de Vahre, som de Svenske maatte føre til Marked, erholdes af dem for lettere Priis, end de kunne kjöbes for hos de Handlende heri Landet ?
5. Om Handel med Hæste eller andre Kreature formodes at ville finde Sted ved dette Marked ?

Nordlands Amt , den 28^{de} August 1820

Til

B e r g

Hr. Foged Juel :

Cancellie-Secretair !

1. For Tiden søger ikke mange Svenske derhen, men naar et Marked blev etableret etc.
 - 2., Skind, Smör, Kiöd, Lærred og Jernkram, dog ikke i store qvantiteter.
 3. Sej, Rodskiær, Sild og Salt.
 4. Jo, de kan erholdes for lettere Priis.
 5. Nei. -
- expd: d. 25 October 1820. ✓

1815

Peder Moestrom 48 år född i Sverige
var på Kille Björkens (1 fd 62) i Öptor
1815 - 1829.

Hans siste dr följde av.

[Tidur fanns släktet illa han]

Sakramedame Kirsten Marie Moestrom af Björkens
Reg. 28/7 1857 - d. 15/6 1859.

Tidur

(Släktygrob. - Allmänt post 1855-62 fol. 3.)

~~Eva~~ /
~~aniv~~ /
~~omfatt~~ /
Salla - Släktar psc. 232
Släkt m. 23/1859.

Peder Moestrom af Björkens 66 år - död
12 Novem, s ble bryg. 20 Nov. 1829.

1806 13. januari gift i Ankers ^{Reck!}
Hr. Peder Moestrom af Björkens
Spons: Skräppa De Knudsen Wivel, Eds Reck Nygaard

Sakramedam Kirsten Marie Moestrom, Kille Björkens,
döde 8. novemb, s ble bryg. 23. nov. 1856, 75 års ålder.

Markeder

og

Planer om Marked

Se også "Markeder og ledning" ["]

Kvenangs - Markedene

Velædle

Hr Soren skriver :

De Vi tuende paa de öfriges Vegne er nødsagede at anddrage for Deres _ field Findernes ulaflige omgang i hendeende til Deres Marck-kets holdelse her i Sognet og den uorden ... kende bedrag s = at naar de om foraaret kommer ned af fieldet uttager hos os et og andet fornöden ting mod löfte at betale det med Rener og ost paa höste marckedet men naar Vi kommer tilstede huor de har lofuet at möde os bliver de bortemed betalingen eller drager ned i en anden fiord huor de kand Vide at ingen af os deres Creditorer er de sanker nogle finner for aholde Market saa at nogle kommer ned i Burfmorden nogle Baderen nogle .s ndott nogle i Quennangens baaten og huor de har sat almuen steune for at handle med Rener og ost kommer de icke saa at ålmuen maadrage hiem igien med uforrættet Årende som det skide i forleden höst sig til stor skade alsaa indfalder Vaares ydmyge begiering til Dem at de vil forbyde field-finderne saadanne uorddendtlige Markeder samt befale dem at de holdeickun 2^{de} Markedsteder som er Qenangens baaten og Reisen huor de bequemmeligste steder er blaade for dem fielfinder og saa vores almue og ald andere Markedsteder her i sogned maatte vorde afskaf-fede samt at om nogle field finder skulde komme ned her i sogned paa andre steder for at hanle og holde Marked de da maatte være anseede som Deres befalning u=lydige og følgelig straf skyldige skulde Velædle Hr: Sorenskriuer befalde vor forlangende end badd Vi os dend förend at de ved Deres hiem komst vilde giue En af os underætning der om at vi kunde omermeldte 2^{de} steder faa os huser opсадте Hour næst vi har den ære at forbliue

Velædle Hr

Stromfiord d. 5^{te} Februari
7 ? 9 ?
1751

Soren Skriuer
Tienstydmygest Tienier
Johan Petter Schielerup

Jørgen Gamst.

Uitstaat

He Daven & Lijnen

De hi lommer van de aeniger Bogen en mi
nager de antreage van den lele? Den den
aeniger aenqang i saven de hiel den manc
hiezelde saldena for i nager ag den nacht
jou boude den huyt te dene van den poe
den lommer und al telen in dage
for er al regeert fan noot die uod loft
al voldaet want reken ag og 2 gaa syde
manrechte want neem hi lommer hiel den
heer de poe liden ed mede uz telen a
van den veld veld telen allor al vagen mo
i voldaet sien heur al land hied adin
gau op zoon Crisostome or de fan den naga
kenner van al jelicke Marbale van al huy den
lommer veld veld telen want to Paderen veld
van den huyt i sien nangroet voldaet ag
telen aen poe jaal al velen sien van den
ed huer veld veld want ag ejz lommer de
veld sien al velen want naga sien i sien
want de sienne stet den de sien de hiel i sien
liden hiel den hiel den hiel den i sien i sien
veld veld i sien hiel den hiel den hiel
fan den hiel den hiel den hiel den hiel den
dene hiel den hiel den hiel den hiel den
de sien i sien hiel den hiel den hiel den
sien sien sien sien sien sien sien sien sien

Kamo und jen i pogud von anden funder ad fund
og foder Masserad der alde mæsterne vens enzund
paa denne bænkning ic= ligelig og fulgtig
fin af zyldige Zelde blæder he= brænde
z hæder døkader vaa den længste vaa und hæde
Vi er dem funderat i den øvre fionn land
et velde givt for at den nærmestning den om
at vi kunde gaa til anden mæder et fader laa
og fissa a fælde oppeas nøjt vi fand den
som al han dækkede

Blaade JE

Jønne z knieer

Hæmpfunder 5. Februar

1757

Cirke i dommerst

Cirke

Ihan Peter Schillerup
Jørgen Gams

Danne Kongelige Majestets Kommissærer i Syd-
og Øst-Finmarken, og Constitueret Landstings-
Rigsråd og Rigsrådighed for Landstinget Collets Aften,

Y Kans Pils

Hjælpe Gammel Birkeland, at fra Nøgle-Ridderne
i Eidsvanger og Skjærbæk tages en indkomunne
klagn, at man finnerne og husbøgningerne i de korte
keino Distrikter om Sørrestrand kommun er til oppe-
nede, optaget af hibbenes egen familiens døde famili-
erne Bøfne på Credit mind loftet at betale familiens
mind dømme og det gaae fest Mandat, men nu er Bøfne
under den kommunen tilfældigt, hvor betalingen
aftror loftet glæd gaaer, bliver Debitorerne med deres aldrige
dømte, allan enige mind mæle om enke Liane, haevet
forsvarer sig foran dems Crediter, og fandt der
familiens nogen gaaer Linnen, som mind familiens af familiens
og fabriks Mandat. Da var faderen vedtækt i allan
hævde imod Brudliget, Men nu er gaaer han fjeldt
Crediter for husbøgningerne i de korte keino til færd
først for at få tilgå i de om forsørget hvilch drøvne
til assistance, det er nu vortdigt, at vi i den samme
dene mindskræftet Bøfne, som vi begevne at hibbe,
for man hiblig og god Køis, gaaer fra kommunen til Man-
det, som gaaer almindelig Mandat Glæde nu, og
Mangn kommunen tilfældigt, gaaer fabriksgho gaaer
korttokeino Linnen under vilbaalig Idna af at

Draogn undskunn Baðan nukka Þeðra undgæðenangor
Síl fóð Mandur, und Síl við Lærisk alminnilega Mandur Þeðra,
fóru unni Þænangen bætur og Raifur, fóru unni Þóndan alminn
og við Blafsta Höbbnumið komur, og Frúðbjörgnumiði Höðta
Keino altfara undgæð Lænknið Dan færðin. Þaunum
ondre fóruun Lænamanku iði Höðta Keino forfarstlig
klunum at biskinnit giðna, og mið fánumi igimur at
Sílfilla með þang knift, at hér er lokað jurt. Telrigd.
28th febrúar. Á 1757

Jens Pálsson

S. Q.

[Bren för fasan, sandal
v. Svenja Grönwall 1758-70 ??]

Hoslagt bruger jeg den ærbödige Frihed tjenstligst at tilstille det ærede Fogderie det af den paa Kjækans Marked enehandlende T. B. Holst junior erlagte Gebyhr 8 Spdlr 63 s.

Ingen af de andre Markedssögende turde indlade sig paa at drive nogen egentlig Handel, formedelst det enorme Gebyhr, der, hvis ingen Moderation finder Sted, vil forårsage at Markedet rimeligviis vil gaae ind, hvilket vil være til en ikke ubetydelig Skade for største Deel af Skjærvö Almue. Da kuns een Person handlede, kkjunde selvfølgelig ingensomhelst Concurrence finde Sted, hvorfor Varerne stode i temmelig høi Priis. En langt större Mængde Fjeldfinner indfandt sig paa dette Marked, end sædvanligt, hvisaarsag der var Overflödighed af Reenkjöd og Reenskind. Det er al Rimelighed for, at jo mindre Gebyhret er, desto flere Handlende, og omvendt. Man har derfor taget mækeligen feil, naar Man, - ved at forhöie Gebyhret af de Handlende, - har troet at komme Malet nærmere.

Ubemærket vil jeg imidlertid ikke lade at Jens Hallen , Peder Gjæver og Theodor With fra deres Boder have drevet Handel med kogt Kaffe , Laurbærbladethée , Kringler og Brödvarer. Peder Gjæver skal ogsaa have solgt en Øxe til en Qvæn i Storbugt og 1 Par Karder til en anden Mand. Rygtet gik ogsaa at Jens Hallen skal have solgt Blikvarer . Jeg affordrede disse 3^{de} Herrer Gebyhr , men de nægtede at ville betale , da de troede sig berettigede at handle med Laurbærbladethée og Brödvarer, uden at svare Gebyhr. - Da de havde aaben Bod øgler fast Udsalgssted , troede jeg det var i den tilbörige Orden at affordre dem Gebyhret.

Rotsundelv den 28^{de} Novbr: 1853. Arbödigst
A? M o e

Regning over de havte Udgivter paa Reisen til Kjækans Marked d.A. tillader jeg mig ligeledes at fremsende.

D. u. s.

A. M o e

S. T. Senjen og Tromsö Fogderie !

¶ S. & T. fogedarkiv -

Herr Fogden Drejer i Tromsöe !

Min plikt likmärtigt, går jag nu at erkänna emottagandet af vör-dade skrifvelsen den 12^{te} fördkne December samt den samma besvara.

Det är obestridligt , att föret synnerligen de sednaste för-flutna åren, warit dåligt och för de Marknads besökander högst menligt i början af November Månad , Men då Skibottens marknad, som wanligen hålls den 12. November, står i så nära sammanhang med den Svenska marknaden på Kengis , som ock wanligen hålls den 11. eller 12^{te} December , och denne sistnämnde heller ej kan framflyttas , för de snart derefter inträfaande högtider , så kan ej heller Skibottens marknad framflyttas så långt, att de Svenskar , som besöka Skibottens marknaden ej hinna komma hem, ombyta raider och resa ner till Kengis.

All den råfisk och sålt, som uppköpes på Skibottens marknad , måste aftytras paa Kengis Marknad. Skibottens marknad kan således icke utan men för oss framflyttas mer än högst 6. dagar eller i stället för att den nu hålls den 12^{de} Nöden skulle komma att hållas den 18^{de} November. -

Det är ock af wigt , att taga i betraktande Allmogens på den Svenska sidan om gränsen obemedlade Ekonomiske belägenhet , så att de om våren uppköpta lifsförnödenheter, alltid om hösten taga slut, då Skibottens Marknad af hvor och en med glädje emotses.

Sådant är det egentliga förhållandet.

Maunio den 2^a Januari 1858.

J. Lidebrom

(S. & T. foged : Lappesaker 1860 - 1888.)

I Gjensvar paa Herr Fogdens Skrivelse af 27^{de} f. Md. tilbage-meldes herved , at Handelsmand Johan Henriksen endnu ikke har flyttet sin Handel til Söveien , og at han saavidt mig bekjendt heller ikke har foretaget noget Skridt dertil.

Da Söveien utvivlsomt maa ansees som det beqvemmeste Sted for en Handel inden Salangens Distrikt, og det er et almin-deligt ønske blandt Opsidderne saavel i Bunden af Fjorden som i Salangsdalen og Bardo at en Handel maa blive etableret dersteds, skulde jeg ansee det nødvendigt at Henriksen fik fornyet Paalæg om inden en passende Frist at flytte sin Handel til Söveien.

Jeg skal derhos ikke undlade at oplyse , at der i forrige Uge ankom til Söveien endeel Fjeldfinner fra Jucasjervi , medhavende 23 Reensdyr hvormed de transporterede endeel Reenkjöd, Ost og Komager m. m. hvilket de afsatte mod Sild og Meel. De have yttret at Hensigten med denne Reise egentlig var at undersøge hvor-vidt en Kommunikation til Salangen vilde falde lettere for dem paa denne Aarstid end ned til Lyngen hvor de hidtil har sögt det derværende Marked. Da de nu har fundet Veien til Salangen ulige lettere, ligesom der ogsaa paa denne Vei skal findes mere Reen-mose , have de yttret ønske om at en Handel eller et Marked maa blive oprettet paa Söveien for at de for Fremtiden kan faa söge derhen og afsette sine Produkter. De have derhos yttret , at de vare forvissede om, efter den Erfaring de ny have faaet , at de Fleste Fjeldfinner i Jucasjervi vil foretrække Veien til Salan-gen istedetfor Lyngen. Da nu saadan Handel uden Tvivl vilde blive til særdeles Gavn for Distriktet , taler dette endnu mere for Oprettelsen af et Handelssted paa Söveien.

Med Hensyn til hvorvidt Henriksen driver Handelen paa en for Almuen tilfredsstillende Maade , da har ingen Besværinger været

fremfört direkte til mig. Derimod har jeg hört , at Adskillige i Salangen og Bardo skal have fundet sig utilfredse med hans Handel , men da jeg ikke kjender Aarsagen til denne Misnöie , og Almuen ofte ytrer ubeföiede Klager over Handelsmænd , tör jeg ikke uttale nogen Mening om hans Forhold i denne Anledning. Jeg skal imidlertid have min Opmærksomhed henvendt paa denne Sag.

Astafjords Lensmandsbestilling d. 3^{de} Decbr. 1862.

Årbödigst

J. Schjölberg

Til

Hr Fogden i Senjen og Tromsö :

(S. & T. foged : Lappesaker 1860-88.)

Bamknost

Ifølge Herr Fogdens Anmodning i ærede Skrivelse af 12. f. Md. skal jeg herved oplyse , at de i Höst hertil ankomne svenske Fjeld-finner have taget Veien over Altevandet og kom ned til Bardo gjennem den saakaldte østre Dal ved Gaarden Strömsmo.

Denne Vei, som ogsaa om Sommeren passerer af de Fjeldlapper der med sine Reensdyr søger til Fjeldene langs Bardodalen , skal være den korteste og letteste for dem til at komme ned til Sökanten her i Fogderiet.

Med Hensyn til et Markeds Oprettelse paa Gaarden Söveien, skal jeg tillade mig at bemærke Følgende :

Af de hermed følgende Documenter, der af en af Ibestads Formandskab under 26^{de} April 1859 nedsat Kommitte har været udlaant hos Amtet , vil det behagentlig erfares , at denne Sag allerede i Aaret 1852 er bragt paa Bane , idet endeel Gaardbrugere i nedre Salangsdalen i nævnte Aar indgav Andragende til Amtet om Oprettelse af et Marked paa Söveien.

Over dette Andragende blev der indhentet Erklæringer fra de specielle Formandskaber i Senjen, af hvilke Pluraliteten have tiltraadt Andragendet , medens disse dog have udtalt forskjellige Menninger om Stedet og Tiden. Da den daværende Foged og Amtmand ikke fandt at kunde anbefale Andragendet blev det henlagt. Samme Skjæbne sees et lignende Andragende at have haft paa Distrikts-formandskabet i 1856. I et under 26^{de} April 1859 afholdt Formandskabsmøde for Ibestad , blev Sagen atter bragt paa Bane , i hvilken Anledning den nævnte Kommitte blev nedsat og som paa nyt lod indhente de ligeledes hermed følgende Erklæringer fra Thron-denes og Bardo Formandskaber , der begge gaa ud paa at et Marked maa blive oprettet paa Söveien.

Senere vides intet at være foretaget i denne Anledning , men Ønsket om et Markeds Oprettelse paa det nævnte Sted er i lige Grad tilstede hos Beboerne i Bardo og Salangsdalen.

Uagtet jeg maa erkjende at flere af de Grunde der ere anførte for Oprettelse af et Marked her i Distriket, af hvilke de væsentligste ere anførte i den af Maalselvens Formandskab under 7^{de} Febr. 1853 afgivne Erklæring , synes at have en ikke ringe Vægt , har jeg dog hidtil været i nogen Tvivl om hvorvidt et Marked vilde have den tilsigtede Nutte for Distriket , hvorfor jeg ogsaa i de Forhandlinger angaaende denne Sag hvori jeg har deltaget inden Ibestads Formandskab, har stemt imod Sagen.

Naar det imidlertid nu ogsaa er fremkommet Ønsker herom fra Beboerne paa den anden Side af Grænsen , kan jeg ikke andet end anbefale Sagen til Indvilgelse , ligesom jeg antager at saafremt dette Ønske havde været fremsat forinden Andragendet blev sendt Formandskaberne til Erklæring , vilde de fleste af disse om ikke alle have erklæret sig til Fordeel for Oprettelse af et Marked.

Fjeldfinnerne og Qvænerne vil nemlig kunne hidføre en ikke ubetydelig Deel Fedevarer og andre Fornødenhedsvarer som Distriket tiltrænger , og som Söalmuen kan faa tilforhandlet sig ved Tusknings med Sild og Fisk som de Förstnævnte behöver. Naar her til kommer , støm i Andragendet og Erklæringerne anfört, at Land og Söalmuen gjensidig trænger til hinandens Produkter , og at det vilde være i begge Parters Interesse at der gaves et bekvemt Sted hvor de paa en bestemt Tid kunde samles for at omtuske sine Varer, synes det at et Marked maa blive til Gavn for Distriket.

Da Fjeldfinnerne ikke kan faa transportere sine Varer over Fjeldet uden paa Sneeföre , kan Tiden til Markedets Afholdelse ikke bestemmes förend i Slutningen af Novbr. eller först i Decbr.

Denne Tid vil heller ikke være ubeqvem hverken for Landbeboerne eller Söalmuen , da de förste med större Lethed vil kunne fremföre sine Varer paa Vinterföre , og de Siæste faa afsætte den Sild og Fisk de have erhvervet om Hösten.

Angaaende Stedet for Markedets Afholdelse , da har Meningerne herom været delte , idet nogle have foreslaaet Söveien , andre Reisen. Saavel af Hensyn til Fjeldfinnerne, der som anfört have erklæret at de foretrække Söveien for noget andet Sted i Distriktet , som Beboerne i Bardo og Salangsdalen , forekommer det mig dog at Söveien bör foretrækkes. Dette Sted ligger desuden omtrent i Midten af Distriktet, og fra Söalmuen vil der saaledes ikke med Grund kunde klages. For Maalselvens Vedkommen-de vilde vistnok Reisen eller Malangen være beqvemmere , men mindre tunge Varer vil de dog kunde fremföre til Söveien, ligesom de under Markedet vil have Anledning til at afslutte Akkord om större Leverancer.

Ved Gaarden Söveien , nemlig paa Höiderne mellem Strokkenes og Ladberg gives ogsaa Reenmose hvor Reensdyrene under Markedstiden kan erholde Föde, hvilken Omstændighed ikke kan sættes ud af Betragtning.

Vistnok kan Salangs fjorden enkelte Aar belægges med Iis , men dette er vel ogsaa Tilfældet i Reisenfjord. Desuden hænder det yderst skjelden at Isen i Salangen lægges længere ud end til Storön omtrent 1/8 Miil fra Söveien, og imellem disse Steder kan man desuden passere Strandbredden.

At lægge Markedet i nogen anden Fjord her i Thinglauget , hvilke lige saa ofte belægges med Iis som Salangen, vil have sine Vanskeligheder.

De omhandlede Documenter anmodes Hr Fogden om at tilbagesænde
Amtet. Astafjords Lensmandsbestilling den 14^{de} Januar 1863.
Til

Hr. Fogden i Senjen og Tromsö : Arbödigst J Schjölb erg

1

Deres Eccellence
Gjy- og Vorbaarun ḡz Æmgaaraun leved
Gjy- Vorbaarun, Gjy-ada, Vorbaarun og Walbyrdegr

Gjyfænde ḡsven

1. Under 3. Febr. upfaaigten var der ikke behørigt
dunes Eccellence og jyfænden ḡsven at regevære af meij
indberetning om, hvad regn ḡs i Amptet nu faststod, know,
nåtter fordonen om og blænde Ryttersattu - Eng ḡs og
uvin derom informerede mij, minn fyrstue tilbuet knæbels
næste Regderens riks Papirer ny ugnue oplysing hvilke vel ḡsudt-
elnes ḡsens det sig hvilke at der i forrige træs, da fordonen
om blænde Ryttersattu, nej lignende med blænde reflektet for-
unumulig paa situationen, om nu Gaardt liges til lands
næste til hovede, da man til lands næste end i fordonen
engenes det for nu nog, man modtænker paa land paa sat
Evidens kom og født nu også med 10a12 creatureer, minn lige,
gæuds og udv midt fælde om engenes modtænkelse paa
rente Rytter paa nu nog et kvar 2a3 hundre indsed og nu ḡs
midt 8a10 creatureer at født - Envidens pris der og hængt paa
nu og vidne forligend, præstue Lægepræstet, Commune Poy,
Symyubrig etc., ḡsven, Gaarderun aparte Ryttersattu.

2. Dene nu mig og under 30. Denne upfaaibar er nu paa
begt at haaffe oplysing om, hvad forandring ḡs i Amptet
er ḡsind midt ḡsudprægning, know om ej og ḡs det noget
for landet ej nr Ryttersattu, da det nu befaludt, at i den
vordeprægningens salens, Lenniens og Tromsens nu velties
paa selvest, minn i Hæglands fogderi skal vi flæske
paa Lappne i Ranen og Wiesen ḡsant af til hærig, da
vi forgyt ḡs satalt land til Norge, ḡsildt af jas,
folgneude specification fra Proprietair Johan Hvid og
Jens Keldmose ḡsne ḡsypbejegnig land næstved.

Judt- 8 Febr. 1755-

J. C. L. Schouw

hvem med andre gods blev tilbuddet sig vel Læggen og Latte
 i brudbedt Pogdene in, ofthen at det kældes nu vedt og best,
 hvilket var Bronen, hvilket præster nu var pigen, at den Kongelige
 Døppbørrelsens Conventualer var i Pogdewirk har aldrig bekymret
 sig om der's Læggen neller havet Gladbæk, hvor manen de nu
 neller gullen var en tillige med havets Gladbæk's situation, lig
 som ubetydningen var fastliget op Læggen og Latte, idet
 hvilken blev holdt fra Bronen, og havets Glæde og hende henvist
 til den fælles righed havde manen nuad end Læggen en godstilling
 var Kongekonuen's mand, og alt det, knowns han in i Latte,
 uns egen bojsel og penitentius' bestyring var fast at
 vitten sig, hvilket fornuftelig givinde sig paa hvilken man
 findes relation om hvilken viden, hvilken han har givne,
 lig nærmest præstet og uregelmæssig - men af konvenienst, at
 man nu ikke nærmere til at groen in Mænds Bondehus,
 hvilken paa denges i følge Græsden Præsteben's rikkeste ejendom
 aarfordring uenlig leverance af rigtig Pogdewirkner,
 Matriculer og Mandatleus, hvilket dog ikke uden skam
 heldend var manathful hylkeden; En drenge nuad gav paa
 fast tids nu findes hos nu allunum Ommedt unne ned og
 hævde med uafh. og bøfolds af andres ordnungslegn Mand,
 folkes og Matricell fel aarlig contributioner nuengest
 og al hvilket lydbigførs udjævning som alle andre Broe,
 Der Rolle var i Nigt; Men paa noget Græsden ses en
 mørkt hvilken vilde komme, og ømbl. imponer manen inti-
 tentier, opbrænde og riinrete Rosinen, vinkelst Elsdyr,
 hævder og alt andet virudom spillet, hvor der nu fast
 ikke paa hvilket til præsteben, hvilket paa hvilken har nærmest
 i Pogd'en mangde i Rosinen og penitentius; og nundelig
 paa og ofte infesteret findes gætten und pugidom af
 græmerne paa ml og relativt engaank mord paa hvilken
 hvilket man nuad gav Råbrik af præstet formundelig
 penitentius' diffele situation, hvor tignu' inde in
 nu penitent, hvor in fælles findende lydbigførs set
 forpistet sig, og hvor in desuden hvilken i La. 3. maa andes

und dennes Anmoder ugebæres sig, da de dined "oprind
påd om dæmpt nu i Ameriq, hvor de derfor konfedereret
og under jurisdicitioner ræddelnde -

3 Lærlig følges gry udsættet nu effekt af
Kongens Friherre Hansen i dined dag angaaende arbejdet nu
paa din godes Rougkogn Maistrstuk i Saltenes Fogderie
betjændende Gerard Jensvold tillyen und ukortet tel ude
fra Gæstleg Pris, hvori foret udeløb sig und bet alle
delige Bid paa Brunelot Gorard, fuldt til dines
Excellences og foigernude gry godes normen overvejende,
da frusullen, fronsfætter ejer dines nublige Resolution
grædci afgørtur, og und forstyr Veneracion forliges

Dines Excellence
og foigernude gry
Dines
indoverværen
og arbejdegi hensyn
Hansen

Torget
17. 30. Dec: 1754 /.

Poppe

4

Mandal

1752.

Gavne af Lappar bens ligga paa fineidun i Raa-
nen og Hefsen, og Danskie han ydrik sin Blak
leie hvil som far fast godt paa forpassning af
Fr. Baron de Petersen, han ejrva af hamna.

Trans. feld	Banens fineid lappar.	Lvt. fl.
Grans. feld	Aarne Anders Son -	48.
	Peder Andersson -	40.
	Sjur Poulsen -	48.
Salvatne Nirez Clamnich son -	-	24.
Orearr. Nirez Clamnich son -	-	24.
Grönfeldt Anders Anders Son -	-	24.
Graafeldt Anders Tobias Son -	-	24.
Langfeldt. Anders son -	-	40.
	Jens Lammark son -	32.
Lajfieldt. Anders Anders Son -	-	32.
	Nirez Anders Son -	32.
	Jens Nirez Son -	16.
Warkfeldt. Anders Anders Son -	-	24.
	Nirez anders son sognemand Thomas -	48.
Skiffeldt. Anders Anders Son -	-	32.
	Lil.. Anders Anders Son -	16.
Dallefeldt. Thomas Cimarkson -	-	20.
	Jens ole son -	20.
Gf. feld. Moesne Cimarkson Gudn -	-	48.
Hongfeldt. Anders Nirez son under kastig -	-	32.
	Clamnich Lars son -	40.
Oxfeldt. Anders Clamnich son -	-	32.
	Cimark Egonas son -	32.
H. feld. Nirez Clamnich son -	-	32.
Kalvatnet. Anders Cimarkson -	-	24.
	Munkson Cimarkson -	16.
	Clamnich Lars son -	16.

Lvt. = 9,-

Fd. Klare 34-108

verke

skd. fl.

Transport. 9.

	Pr. Cefn -	16.
Penfield...	Morgan's Andros Pine	30.
	Andros Spruce	30.
	Andros Andros Pine	30.
	One Pine	30.
	Costas Morgan Pine	48.
Fulfield...	Nines Golden Pine	48.
Herringfield	Andros Spruce	64.
	Cinque Pine	64.
Glyvatnet	One Pine	48.
	Gold Andros Pine	48.
Abels Hatnet	Andros Larch	48.
Melbyfield...	Nines Golden Pine	32.
	One Pine	16.
Amberfield	Gold Andros Pine	32.
Bourfield...	One Pine	24.
	Brook Pine	16.
Riefield...	One Golden Pine	24.
Rodberg...	One Golden Pine	32.
Uifield	One Golden Pine	32.
Fromdal...	Andros Andros Pine	32.
near Bridgefield	Andros Pine	32.
	Jacob Pine	32.
Glegvatne	Andros Golden Pine	24.
	Andros Pine	16.
Kerbefield	Yates Pine	48.
	Summer Pine	72.
	Nine sefton	48.
	One Larch	48.
	One Cinque Pine	48.
	One Spruce	16.
Garrifield	Yates Pine	48.
Artfield near	Yates Artfield Pine	72.
Perbefield	Yates Pine	48.
	Yates Garrifield	48.
		1. -
		skd. 22.80.

verte.

Tids Aftfield	Ejendom af Sønn	Transport	22.	80.
	Jonn Christen			48.
Landerfield	Ejendom Anden Brun			48.
Fiskerhatne	Fiskerhatne Lærer Brun			22.
	Jonn Fiskerhatne Brun			22.
Bysædet Vatnet Lærer Brun				22.
	Jonn Christen Lund			22.
Kondfield	Nicol Monkgren			60.
Sefendalen	Jonn Christen Schaldborg			48.
	Jonn Christen			48.
	Christine Amelie Brun			48.
	Christen Juelsen			16.
	Jonn Jacob Brun			22.
	Jonn Jacob Brun			22.
	Ejendom Lærer Brun			22.
Rutfieldet Mogens Nielssen				22.

Paavendt tilhig extraheres
Jekk: etc.

Gra funderne er al denne Gjennom en al obber,
vere, at Lyngbu Højsle og Lærer Onkels vif
al Matriculerede og Haft i Norden sono al i foln
Nogen, da vi og al ditt Lappur oppbaarkt som
dets lede. Dette al den, at den samme Person
al konnen sie, like in specie, han land vogn
som vanlig leveran tilde specie, og vi al maa
al den Lappur og alle ditt Lappur, hvilke creature
som konnen vor og faar, Grader etc. hvor al denne
judskomm Lappur leveret Lappur anleder, den fra
Gjennomme Rock sie Peter Dags Lappur mål har
faaon, og alvor end min maa Gjennom glosningeb,
vther ande thiottest jude, der mig liekiobt er.
Trondhjem 22. Januar 1754 — Johan Christ. Fred

Mandattal

Denne de Lappur som ligge i fideiun vid Rane,
gjeldt fideiun som vidt vore, at sie forpagten
af Baron de Petersens godgaard, sauek overvign og
varmen at og giv enengt nufor, har jo ikke givne sie og

en den fisk arks ang den vel gaa vid en hopp. Dang
den 21^{de} Augusti handesomma var 1753. Han gick
sig for den iu Vennerby förra Leig & Johan Fredriksson
apponduerat Namlig.

	Ranens fiske. Lappar.	Datum 1753. Bokförl. Bokförl. med P. med P.
Transfield..	Annae Gunnarsson landmandsfrim. rens Lundberg bokförl	18.
	Peter Andersson - - - - -	40. 40.
	Peter Karlsson - - - - -	48. 48.
Kallvatnet.	Nils Olssonsson - - - - -	24. 24.
	Anderst Andersson Lund - - - - -	24. 24.
	Peter Karlsson - - - - -	24. 24.
Gresfield..	Anderst Brunkin fäktig - - - - -	16. -
	Emanel Robertsson - - - - -	24. 24.
	Emanel olsson - - - - -	40. 40.
	Peter Ekelundsson - - - - -	32. 32.
Lafield..	Emanel Andersson - - - - -	32. 32.
	Nils Andersson - - - - -	32. 32.
	Peter Andersson - - - - -	32. 32.
Varfield	Peter Nilsen Gunnarsson - - - - -	16. 16.
	Emanel Andersson - - - - -	24. -
	Nils Andersson och Emanel - - - - -	48. -
Hofield..	Anderst Andersson - - - - -	32. 32.
	Anderst Andersson och Lillie - - - - -	16. 16.
Dalefield..	Peter Karlsson - - - - -	20. -
	Emanel Petersson - - - - -	48. -
	Peter olsson - - - - -	20. -
Berfield..	Magnus Larsson Lund - - - - -	48. -
Bengfield..	Lund Johansson - - - - -	40. 40.
Oxfield..	Olsson Larsson - - - - -	40. 40.
	Anderst Emanelsson - - - - -	32. -
	Peter Emanelsson - - - - -	32. -
Bryfield..	Erik Andersson - - - - -	32. 32.
Kalvatnet	Emanel Petersson - - - - -	24. -
	Magnus Larsson - - - - -	16. -
	Olsson Larsson - - - - -	16. -
Sterfield..	Ela Olofsson - - - - -	16. 16.
	Magnus Andersson - - - - -	30. -
	Anderst Larsson - - - - -	30. -
	Anderst Andersson - - - - -	30. 30.
	Larsen Petersson - - - - -	30. 30.
Sulfield..	Lund Magnusson - - - - -	48. -
	Nils Johansson - - - - -	48. 48.

Lat. 7^{de} 11. 646-24.

Lieferung 1759
Erstach Blatt.

18

	<i>Transport</i>	II. - 64. 6. 44.
Kieringfield - Amherst Johnson Ban	- - - - -	64. . . 64.
Linnor Johnson	- - - - -	64. . . 64.
Firvatnet - Korsne Johnson	- - - - -	64. . . 64.
Griit Amherst Ban	- - - - -	48. . . 48.
Akelsvatnet Amherst Johnson	- - - - -	48. . . 48.
Piur Amherst Ban	- - - - -	
Melch-field Kierst Johnson Ban	- - - - -	32. . . 32.
Piur Griit Ban	- - - - -	16. . . 16.
Amberfield - Knud Amherst Ban	- - - - -	32. . .
Burfield - Dame Johnson	- - - - -	24. . . 24.
Mankin Johnson	- - - - -	16. . . 16.
Riefield - John Johnson	- - - - -	24. . .
Stormdalen Faber Ban	- - - - -	32. . .
Pridefield - Amherst Mankin	- - - - -	32. . .
Röefield - Knud Johnson	- - - - -	32. . .
Amherst Amherst Ban	- - - - -	32. . .
Hegvatnet Amherst Johnson	- - - - -	24. . .
Amherst Amherst Ban	- - - - -	16. . .

Fämma 27. 88. 10. 96.

Hann vor en forværlig og ærdeste Læge, hvem vi i Danmark
ville hævde sicke bruelige Læge. Enig, men alvorlig, var
Værlige Blæhov, ak valøgge, og alvorlig for ande
Lindet som forværlig ankomst, men ej med sine
af den fænomenale Læges viden for altsaaugt hos
sæk, men alvorlig forværlig, ak Dr. other like,
og fra i Helsingør, af den Formeden værigt, ej offentl.
på sin Liege, sive Brænde Blæk for i København; blandt hvil.
de, og nogle Læges Frenesi, da af hvil. Blæg Brænde
fra Brænde Brænde værigt, ak Dr. altsaaugt hos
nuarier, undi Lykkelæge, en formaderlig far med for
Brænde Blæk sicke København, hvem Værligste Læge Dr. Formede
Læge, og Blæg other alvorlig signat, hvem Dr. alvorlig
forværlig, ej Seiret Svær og Greve T, af een
al forværlig kæld Læge, alvorlig signat, og
Værlig, hvem sicke ak Brænde Blæk sicke København.
Spredt Blæhov, other Mifte bognedt forværlig
sicke medværlig, Linus Blæg and alvorlig. Tidstæn
af 15de December: 1753. — Joach. Raanejs.

Copy

19

Mandstall
Dyrn blattarnas sammankomme af Helsingfors
Lappor 1775. —

Per Aarlig
af Lappar
i den Staff.
Lappar.

Cestane

Ferbefield. Jämna Linofur. - - - - 48.
Jämna Rövofur. - - - - 72.
Niner sejne. - - - - 48. - - 48.
Jämna Jämvofur i mörbd. - - 48.
Bun lilla Ör Rövofur. — Jämna Linofur. - - - - 48.
Jämna Jämvofur jämnan, - - 16

Uppor övra boornah om mör i
en Gränges Gränges, vid den län,
salor mör för mörhågga vognar
blah. —

Garsfield. Ängn Ör Rövofur. - - - - 48.
for Atsfelds Jämna bågor om bladuli
Salvar varlig. - - - - 72

Atsfelds Ör Rövofur. - - - - 48.
Ferbefield for Häldefield. - - - - 48.

Jämna jämne. - - - - 48. - - 48.
Jämna Rövofur. - - - - 48. - - 48.

Gästerfield. Jämna Andor fur. - - - - 1.,
Täcktorvatne. jämna Rövofur. - - 2t. - - 2t.
Jämna jämna rövofur. - - 2t. - - 2t.

Ryssarskne. hanot Rövofur. - - - - 1.,
En mör Lappor hund og jämna
Womh Jämna jämna Blah.
Lyckd Averig. —

Niner Rövofur fur. - - - - 2t. - - 2t.

Krouffield. Niner Morloufur. - - 16.
Lappor hundmard ur af Accor.
Berk Chats foibid, ur län
Hundzorvadur dia. Bög
ur vifaled Blah af Lund
Jämna bens. - - - - - 48.

Fiellefieds near Täcktorvatne.
Jämna Andor, hanot fur
Mednia jämna fur. - - 16.
Bär Lutala abn Blah of fur,
vareig af Andra Lanes, Dörfel
Jämna bengon, Lindet jämna fur,
ogh Jämna Blah Lutala. —

Labi = Cerd. —

10
Avslig Restance
dokt.

Transport. . . 6. =

Sjældadden.

Jacob Ankersen Schødborg	48,	48
Jacob Lønsgaard	48,	48
Christen Ankersen	48,	48
Ambert Lønsgaard	1,-	1,-

Gimvormand

Elvær Jacobsen i. m. u. m. forstander	- 16,-
Hans Jacobsen	24,-
Emanuel Lønsgaard	24,-

Kutfieldet.

Mons. Ning, Son	- 24,-
-----------------	--------

Altz, d. 1. - 48,-

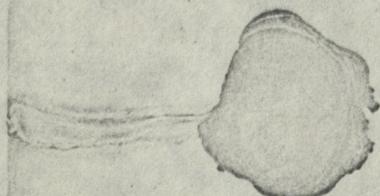
At Lønsgaards var en aldig Ankersen
pr. ved de Lønsgaard som har bøkst Skab for
1750. —

Tek:

Peter Mathiesen
som givende til gavn so
hath Hviets vigen.

Gimvormand at Maastrichtske, med et vis fra den
Pionerens udvalg, og Povos Vests Originaler, hvilende
i galleri pionerens, som Inds. Prof. Botanias under
gaard og givende. for. Henrici den 24. aprilis 1757.

Jens Gylle



Bk. 2 af/tek journalsalter p/c 206 jnr 1103.

til General
Dwigs Com-
missaire og
Runt-Mare
Hagerup

138

27 okt 1755

Hans

Balvilligen

Højvæld og Balvældige
hre General Dvigs Commissaire og Rundmænd
Erii af paraforden og imodtaget i m Enigh, som
in Danysk Finl-Lappar in fligten iud omme
Branden til Hogen iind i m Dvij, nylær
Ervnuds-Tractaten, nem plegtign, at nængzen
gar segen Atlet Hjæsing over Salterd Logdrift
in sammun hude ingne Lapp-Lovsmed
iurens alder soldes i Beværdning af højst en
mulla Tractat uerstatt oponen Lapp-Lovig-
retio Mond i fjord District iind pris højst
alderens iestal af in Danysk Lapp-Lvij
Pielin nem, at nafoln, gnowan gred Kefner
for uvidvædig, at in Mond, soa gar til vore
opnoveren maast paaalnogte unngan legne
og iind blyst flid, at besøge in m Enigh
iundomme iund Kefner, at in kornværdet
iundomme Mondvælden, gennem, at wanten sig
davært tilborligne, at Borde strækkende.

Før vii in den for voreværdene Erii Blimme
nt Mivelik til, at kornloven, at Lvij
næg alderens pælla boksgaran: Da gummib
grønd vilde domine han. General Dvigs
Commissaire Inrone for Brandkommende In
kornværd Kustarkfalt og forsløje. Ki forblev
hre General Dvigs Commissaires
Balvilligen hænven.

F.W.B. r Wedelj: M. r Basballe
sind Borere ----- Pauli Barchman Heltzer
S. S. S. S.

at det nægtes Ærøg. Men først storter det først ofte og derfor
lægger han også fast og maa staa under prostens kontrol.*
Collingens børde aldeles bændtjær fra Kirke og Skole.
Maa også bændtjær flyde heraf. Det staar ikke til at næg.
ta, at det maa efterlade et fast iifiggalighed. Hæderighed var
tilført, naar prosten varlig skal være nægt til under pro-
stens at maa også Collaw, der ofte gennemkommer Mæringen
af Ordens aldeles formuehæder, det medvirkende Amtmægten, fædres
fældelighedsdæd var Gudstjenesten, dog ikke altid gennemgået
i Præstens for Mæringens Ordbæggelsæ, ligesom det ofte maa
bedrives og hørtes prosten, naar han føres, at Collaw har
Gudblik griber fast og stundom vel og også Gudboden. Fo-
relser. For han, hvoraf han mindst børde være aufsigtskraft
ielle ved og hvornår selve Fordraget lades. Han følgeligen
folger flyden af Collingens, naar prosten er en Ærøg fra
nicht moglig, at han kan kontrollere Collaw. Han maa da
prost besøkes ikke det store Amtet, som hviler over
ham. Ligefra mulighed er det at betjene sig af Collaw i Skole.
Illa at tale om den Binsfed og Embetsfældighed, der afvind-
ges sig i prostens Katalisation under Bruget af Collaw,
men, man også denne sollte nu Kraadt for Mærliget.
Han af at føre hjælpe Ærøg, minder ham om Cillit og
Kontrolleget. Ærøg's hæderighed og formelighed er det ikke
muligt at hæde Collaw hæder og maa med Guds Ord
afhængt af Gud og ikke mere islaad til at rette og lede
ham. Stoltet for ændringsstab til Sælste Ærøg indtagen
prosten nu følgelig plads. Jeg for min Part maa
under saadanne Omstændigheders Betragte Skoleboden som
en friebud og jeg maa hæde ham som Hæderighed end
noga Prost for en Mæring, min Ærøg jeg er ikke
gjort Brug af i Kirke og Skole. Jeg maa ikke, hvor-
ledes det i det følteslaget er mulighed for prosten at
opfylde sine Pflichter, hvorledes det er mulighed for han
at bruge mid i Mæringens indre din og blive en et
kontrolleget, hvorledes det er mulighed at fås til, hvilket
ogsættelse og advarse, naar han er gjort Mæringens Ærøg.
Detta gjeldes i en langt stærkere grad nu Collaw i Skolens jord.

Jáu húar jo dor þou au frammeid i Fræst, frammeid
Manigfader og Manigfader frammeid fór þau. Þvorlæder law
au þáðan frøst gaw meid Frimodigfed tilf sín Gjuring,
þvorlæder beggjuda law. og þvorlæder aður aður i Jafnó Kvarn
og meid set glada húab, at law vil bora frugt. Óg
legg far jeg gjörk Lægjandflas meid húa fliga flóstra,
þou, Þnor Þorðarliða. Meid da þor ðestaw að, i detta.
Þjóðla ríkja þjóður at forþau nlor. Gu þáðan límu
gauvrunnið at i minn Cauter iðorfnaði og fjær
at miður ouu au fái Gras af riggjilíffed og maga-
líffed; Þsi Orfostriðingur fór law til at lagga sig eftir
þróguk at vandrænguða og Ólmuus og heilífad ist.
til þauva da íkka. Jeg far mangas gang manndi
þrosturum law godr Orfostriðing, da þau til að þau star-
la meid límu. Þau fóras jómönikum þrosturum að
fóra þou Grind til að da fítlil ríkja þau betjumurh sig
ouu þróguk. Það law Omfændigfed, at Þek er megr
manfældið ja næstan ummælið fór at móðrækt man-
nesku at límu tilogur sig þróguk i Þau Gras, at
law law gjöru Grug Þaraf til Manigfader. Þeleggjal-
la og við þau barnabt sig vau de mangi umolih-
leða. Þorðig fór forfauverandi límuverður, Þau innigum
þfulla þana lugt sig eftir þróguk. Jeg far undarsjós
lenua Þag og jeg skal auðra fnað sig far lork
af límuverðu sguu munn Þarom. Langfjord lork
sig vau au ulagah orðið límuverðu, Þau sig frung-
le, ouu sín noðansíðu fanda goðr Þastor Stockfleðr
vordila vau Larvist. "Jo." hinda Þu forfauverð
law erdileða, frungla sig videra. "Jeg forfod law
goðr. Misluok fanda law meistrik megr forfauverða, þou gjor-
de þau Calw minndri fyrðiliq, mann allliganl fljóntu
sig goðr fnað. Þig far goðr sagði sig fnað
veler, at límuverðu óðra forfod law, mann law
vordileða vau Larvist fór law. Þar�il fnaða sín,
at Þel mal mann umolih, at húa límuverðu óðra
forfod law, mann law erdileða fór law, mann ditta

hund i al sald ikke vore Progots Njord, man seadz
ta konunni nævfi, at sā ei vara iffaud til at følge ēaw.
Engangew og 24. vistlingar i Fræðibónum. * Jeg skal fortællu
Dig i sagðu sjuw nærra, hvad der foudte farrige föndag med
Krossbær fræðibær. Da tolkun gik út af Kirkju, først jeg
efter Gunnund þrýgja fmeraudur, hvad frønskuðu vrodileða
ow. Augaw af Dyrði Basidi forstaust faw og vög talka faw
í til vau i ðek nöftha Prog. van Þorval agt Modersmaal.
Í Mosó frungte jeg manngfelliðs Frimur, owt. ðe hund
frostaðr frønsh Aal, vocar faw vrodileða van Lærisk
for vau, fñortil de austurhingaw fñarada Þar, og vaar jeg
niedraðst, at jeg hante fórti, at Frimurri ei færtodd faw
læggr fræðibær, beuglodi ðe ðek. Med fumur Leififed
þillidi ðe, at ðek mildi faw vort gorth, owt Aals ffi-
tormund faw nist fumur Þær for ðek Læriske Prog.
Aligjnot los faw fræðibær tolku for vau, man Col-
tan gjengur blot Hlæmer Þerapi. Þær er man aw-
fórt fóru et hævinalangimunt, at frønsh til Fjeld.
fognum Krasjok og Haukokeino Eastlandig knigar Colz,
manr faw vrodileð, ræglet faw i 10. Þintra Þær lagt sig
efter Progok og tilfjueladende. Taler ðek med Leifid og Þor-
vifed. Man vitta Argumens Þær illu ðek mindeste at
væljan, manr manr fóru at fumur frønsh illu Þær gjort
sig nogen fjöldarlig vruna for at tilgrei sig Progok
og at faw laugtfra Taler ðek med Leifid og Þorvifed.
Van faw gjelder ðek fumar, hvad frønsh Aals Þær aw-
fórt manr sig, os faw illu Þær lagt sig efter Progok,
manr manr at Progok Þær lagt sig after faw. Fumur
lestir ar faw dog fumur meydi van Hlæmer til at blima
fumur ones ðek, at faw etter 3 a 4 manndost Hildium
af deth Progok Cjorni og ðe Þori overfætta Högar med
fæld mildi hævna vronika for Frimurri van Þorval
agt Modersmaal. Fumur Þær og faw mið bepluttet at
blíðan Progok for at faw fíðan Van gjörs innisttel.
Van Prog vanap i Kirkju og Þolaw, Nogar, fñor for
Frimurri fækkaligaw milli ýði faw. Þat. At Progok
* Þetta er ðek undirjökuliga fædgold af konuð Progok.

er meget næsteligt, lader sig mistænk ikke enig, men dog
ikke næsteligt, undt man med øgen Dyrkspæde og samme,
næstefadstædt Gangstædt af Ærke mit efter at han er døbt Ør-
folk i Hvidt Lænne forstaarlig quærla Davi hørte hin-
nen, man man i Normandie grædige var plæderet Ør-
gete Eboris. Efter 2 Maaneders Ørfoldt blandt Timmen
forstægte jeg til den man at vedte var Læris i Karasjok
og jeg blest forstaart meget godt. Det var en stund gleder
for mig at være i selskab Wilsø og Rudegård forstæder i
den Danskemindes, da de ikke hørte deres egne Mordene.
man fra Kedestolau. Det de saa. Hørte, det blest
gjært vistadt at man øget urolige af mig. Tidstuds med
den første Ørmestøpning. Da jeg var af befaring, at Tim-
men var blammet til at spire og tale bælt Mæne.
des efter Mænden, ville jeg ikke følge for mig, men
om jeg blest forstaart, man frodten og varme 2 hø-
ste Høfoldsens forstædt mig, at Timmen aften
gav hamme ydelse, at de øget godt, forstædt affert
Ørd af min Prædiken, og fandt mig for min ejde,
liges. Det aufsaa frodten som Gründ, forstædt da ikke
gav lagt sig efter Ørøgat, at det er uforståbart, da de
eflest Timmen var ført forstædt med det forstædt, at de
gode forstædt Alt, hvad frodten har at fåne vært samtid i
som indenfor Kirken. Denne Haftand ereller ikke efter
da befaringer og Olygsmindes, jeg har indhentet, hvor-
med blammede med Vandfædem. Det er det først, at den
yngste Ørd af dem mandlige befolkning blandt Timmen
i de Førstevitter, jeg har besøkt, i den Græd gav var
stædig Gangstædt med Timmen tilkæret sig det øgta
Ørgat, at den Timmen gjør sig forstaarlig for at føre og
vært sig ud af den Vandfædem, som augaer almindelig
medstædt Gangstædt, man vistem Aller, som jeg har udprægt
gav, han aftenmæne arborat, at da vi var i stand til
at følge og forstædt de offentlige Forordning i Kirken. Nogle sag-
de: "Vi forstædt den sovnes same" nogle Ørd. Og andre: "Vi fo-
rædt den frodten jens" kloft, og Gangstædt var ultiædt for
vært en stor og frugtskelst Kirkegang. "Vi gav tidsfærd
timmen ud af Kirken, som vi komme ind i den, man at
øget almindeligt Ørøgat. "Vi vilde man meget i ydelse

foyldan til. Tidet af havd de løft. Herved fik man også
 Holstebornes følning overur. Høv aufleg i højt time
 børnemæn Rudol til 80 og forsætterne, at de ville hente
 foylden af det næste Pyrog. Samme fjor findes der
 nogle lignende. Ii Lübeckgaard, men derfor er følgende
 beliggende, at den børnemæn til at udgjøre en række for
 sig selv, hvoraf følger, at Timabørnene var affaarene
 fra al Omgang med og Manirking af Timabørnene
 børn, nu mestretlig hænding for Mestrene itudgang blandt
 Timerne. Og endnu ejes der forfænkedes Pyrogene til
 til Karl, at han med hjælp af en Holsteborner til en
 føro eis. plæs børnemæn forvogte alle Døffere! Jeg har
 gribet i den. Sværdet. Formæltig Mand børn børn
 ledet til Røret. Du, plæs Hænding midt under ene øre.
 Hændelab til Forsoldene, eller også under anden til
 al det, at du med Hændelab til Mestre børk for
 han en mænigt hængfed i Tidau-og Brænderi
 innen dømmed at forbunde Elær og vortslig. Han
 børn Maads blyner det nu det Tag at forvogte
 Timerne, men giv mænigt Timerne en hænde med
 en faderes Hændelung og nu endnu Tag. Men
 Forsoldene i Lijnen Sande jeg allende forriga Time
 nu er gjort Hændelab. Hængtes tristet sig fulder, at
 Prester udelig var den eis, da jeg orfødt mig i Lijnen, ven
 til omkring for at holde Holstebornene. Jeg fulgte med han
 ved Kirke leifar og blev førstet fortrolig med Forsoldene
 var. Høvnes foylde feller ikke hos noget af ham i øste
 var Mestre. Naar Prester, efter at han hører han idemad
 velstil at han af dem næste hændelund, hæng
 te han var Mestre, hvorom det orfæste Hylde gænster, hæng
 til børnene det. "Høv ist suak Dao." Holstebornerne
 ses følning gaaer int' var det børnene, at børnene vi nu
 ejtand til at tilgaa sig religiøse børnene var Mestre,
 der var den er at alredet børnene Pyrog; i 16 Aar
 Sande han drenet religiøse børnene var Mestre inden
 tilhærende Hylde. Børnene hørte med dem foylde Hylde
 og oyvokse paa fedningerne. Du hører den hælt han

Styrt, der nuus gauv Siemaw Løges at løse i Juur agli Prog.
Siemaw sorte war. Lofted dat fyrstes tilfabet og bleu iijew
Grau vor Døde. Døde og Modus og faalder quek adserius
gew af St. Løges ouw sig nad vinnende hufteffed. Glodunliw
drada qua Siemaw Aufsigter og suilande paa da raa
Grauwar, nuar de qua Plantabellens eller i Dødliw
gle Zabeltawis koste at frys Cys; tel war den ligesom
ni gammel Rau, som de pleate haude ijjew, lousen
cabre de fars nad lutter Siemaw al gjør, nad fynne
de altrig Siemaw bliue fortrolige. Det er ijdaufor alent,
at Siemaw i Lijnen gavstaas St. Løges. Omvalt, gvor de
cava haart Kudzak. Gavstan de at følle pris qua den.
I manue Siemawfyller mit nuau peart bliue war de
med ejoranda Drigter, pnu Lerningaw af erste Løges aller
nde jana haaret. Manue den staas i offistalig Cys
Ljuring Langt over Siemaw. Sorvannalig ur dækk
Elsfelda i Grafforden, gvor vystas Progk er mufz.
I Lijnen mit det nuauhaa Zergt ijd med Siemaw
med Dømmerfuring, gwillat for nu stoy Bal blins hov
mubideret gauv Hylle. Det Endestu Prog er nuulig van
detto Hov megit utbrudt og megit alueidalig tal
Siemaw jels iudbörjar med Siemaw Zengt, gvor
med Siemaw bliue al haaret. Ruladning til at giv
Progs i pnu gauv hjuuliggt. Nuw Denne qua, gromit
Autigatian og Nederdragteffed med Stockfleth er haart
blundt fælles, skal jeg aujor et stigte ouw gauv, pnu
jeg först Gang fört qua dette Hov. Mad Sorvindring
frungle uogli Siemaw enig, om det war faukt, at Et. Lø;
gav fæltu opphalfer og broder og at han jels war
jet i Sengst for pnu Løges Hylle. Et stigton godes
ultra af blaudt og Purfunk ar mafsligvir konumun for
Hornaw af Solholt og han derfor ikke officiu Stockfleth.
Nuw Elghorunesaljus agt et strandat klygla, pnu Siemaw
formundlig gande fört qua haardloftedens, ar dog han
nakkerijstej wok til at miß, gvor hanalit Cymionaw
ar mod Stockfleth qua Døsu hörter, ligefor dat
ogfaa vidur ouw, at nuau skelik Middalstigz for
at nadstelle Et. og han Hirkforsat i Siemawur pnu
og krigina akn Officier, for han lassiske Løges.

Fra Kirkjóðum værftu jeg til Falvij, hvor jeg i længst
14 dage besøgte Konfirmationsstolen og konfirmationerne
hermede. Konfirmationerne, hvis Præst var vlgjord 39. Af
vært 39 blev de 6, som bestodt var af Norsk, forberedte
til konfirmation i dette Bygning, men der var for de øvrige
33, der var aldeles uberedt med det næste Program.
Manden Colhoun. Men derfor var ikke stædtens men
nogensteds voldsom; den Colhoun, der længe var
med Øresøet vedkig, holdt sin nærmestelig huk, at
hjemmene i Lunde fra var blanting ud. Dette begge der
er gjort i en gang, da der var Præst Konfirmationen.
Den og Colhoun var meget hjelpt, mindes tilfældet.
Helt ligt var Norskundigheden af en gennemtrængende Frost han
dette Sted. Endnu mit Øyeblik i denne sted tilbragte
jeg mere befærgeligt end jeg var konfirmationsstolen,
men jeg følte lidt Anledning til at konfirme; men
mænnerne var i Almindelighed svært og orvælt og os,
været, man ikke havde noget. Den, man var i højde og
færdigst, som man faldt over for konfirmationen,
var. Det er mere fulde Omvælvning, at mæn-
nerne var et meget ørmedt folk, man kan ikke
Anledning til at se dem sig i højde og i højde
på dem, da højder gør dem konfirmationen ved man-
ge. Dette er dog ikke godt for dem og dem er ikke bange for
at højde konfirmation til dem det skal mere. Det
er mistænkelig troet i det omfryd, at man ikke
kan se dem, at dem ikke god at være ved. Man
dette forklarer meget lidt af konfirmationen, af dem ikke
af misfærdighed og brudstyrke, men ikke i
konfirmationen kan ikke være. Den har mere og er
andet end dem. Endnu mænnerne var til at befærdle dem
at konfirmationen. Men, man ikke god at være
med dem, man ikke god, man ikke god at være
højde og dem ikke god at være konfirmationen.

* Det er dem højder, som ikke har berettiget sig
vært, for at konfirmationen, at St. Petrus ikke har
staad af konfirmation i Falvij.

Nearst þrónsh. Clars arðbær, at Þau lengste Þudarvisning
börar líuw Goðaforskrifa og níruv Skúð, Það stóðas tille
alþólar með Þau fyrstavingi jag Þar gjort í fylde, fyr
Sínum, það at Þau Þudarvisning rau sít eigin Mo-
derkvæal. Þer vil man i Almáindilegðum finna au
meget eyðjist brugðum, Þas i fyrst fyrstakundu
þak lau með sín með Þau Mænigföður i
kædet. Þannudan til at Þau illa far hevst að finna
Þeikir i Falvíg og níðan Fláðar, au altsins sittu Þau
Þaustlendisföld, at Sínum níðarvist var tveit, fyr
þerget ur forlovelig stíkket til religið og megalit
þíðarvisningum inni Þau, at Þau engin Þudarvisning
fara allar neðan aðum Ord. Þólaßoldarum. Þær alit
og Þorungablað. Jag erfaredu nýgtignot og þá, at Þau
meget kleift bennast með. Þinecaumur religioustundi
þak i konfirmationsthólem, man jag fanda illa lat-
listar meða Þau með Þau, fyrrið la gana með að
fullige vakkur og konufliga Þau, og jag er dæfð
fullt forvist um, at Þau ekki þátti fana staðar
tilbaðu fyr Þau vorstu konfirmandum, Þarfum Leytur
au með tilþróðbilegt hinnistab til Þau og fyr-
ða gjort sín til með at níðarvist Þau. Þa Fal-
vígs fróðlegileg fanda jau illa eit til at besögu au.
Þau Einungjörð, með Langfjörð, fyrst Þorgrímur ynn
þrund af Þau meða Þau boða límduð er meyt
níðarvist. Þurklostið Elageda dog og fáa Þólaßoldarum
i Þau Þorgrímur en, at fyrroðu lagðu, fyrst fíðrin
jau i Þau fyr fáa Þólaßoldarum og fáa fyrstada
dæfð fíðr fíðr at meða fáa Augstaldfjörð skandah
þak, fyrst fáa Lætrobalsfjörðunni fíðr með fíðr
en fíðr. Óver fólkindaleið af Sínum þorfta
all Norð, fólkfors fáa með sín Þólaßoldarum til
þat Þau fyrst fíðr fíðr til at níðarvist
Þau og i meða Þau fáa fólk Þólaßoldarum

Saa Langfjord varje jeg til Østfjord. Her av Kongsbus fra
 godt juu aldeles ubekjent endg blant Mordaua. Og her
 ble en religionsundervisningen overat juu Noegz. Da jeg
 fyrste Holafoldere, med fram Manigfedan var Gründ
 af Jane Domkyrka og Ligagyltigfed var almindelig mifor.
 Men, om Gründan ferkil, fikkede juu, at det var jævnl
 Høytidsjuu med Prostens Preker og Willib, og derfor kom
 de juu i den fjerde Aar begyndt at undervise Börneum
 ved Noegz, saaom de Jande Aler mod til at fram
 mæde juu Skole. Jeg fannende mig vægen til København
 Kraus og fyrste juu om Gründ da fælt milde Sam, men
 aller fjerst Undervisning færdig da fikkede, at de ikke
 mæde, Gründ da stæder sig Ferkil; thi i den fjerde sidste
 da døde mor, en Mordene mædte fyrste og mægtig
 Undervisning; saaart ble den fægt, at Sam komme stille
 løp Noegz, saaart aller, at de stille løp Noegz, juu
 at de nu ikke kunde færdig mæde undervisning om, Gründ der
 var bedst for dem bælte Juus af de færdige med.
 Følgende Døren, da fikkede Bro. Detta var midternachtsjuu
 om den 20. Janu. Juus færdes Prostens og Ligagyltigfed for
 religions. Dog var det ikke enkelt Saare og Mødre,
 der fikkede mig fælde. Forlystens færdede der i nære
 Manigfed en grundfældes Mandindigfed, hvilket jeg alts
 kunde færdes da omholt. - Saagen begyndt mig til
 Hammerfest, hvor jeg i nogle Dage besøgte konfirma-
 tionsskolen. Der fandt jeg 20 Timmer, hvoraf de 18 ikke
 færtede Noegz; imidlertid bleme nogle Lærbojer lagt
 til Gründ for deres Undervisning. Og da jeg fikkede
 Holafoldere mig, at det var prostens Preker, at Börneum
 skulle løp Noegz og Saarene vilde gøre velta
 sig efter prostens Willib. "Kunstleds Jande da dog
 ikke inod, at Börneum sit deres Undervisning var
 Dingz." Da Oxfording etkende juu mig, at prostens
 i dette Krønigjeld var meget lidt ubrædt blandt
 Børnene, at den var ubekjent for Børnene, men at
 Mordene varmede i Almindelighed færtedes juu Grænk
 Derap, at de Børn fikke sig i daglig Calv. Fra Haw
 meldest værte jeg til Samen i Østflimmarken. Her
 var nuu en fjerst, som var meget vens og velkjend

Efter Þingeyr Øyfelli nævnte jeg Þar vorre fórlade Fámen og beginn mig van hjaunariði, Þa alle moudum miðlunar Ástli. Van Cílbagnarinn beftólu jeg Moso; fnoð Þau feng fórlæs Cíng. Þánum Auladning varu su Guðrúnar Ísl. um fórfalude. Moður af dísri gildbræða gaust heim tilig Norsk, Andra talka ferimod almenning. Þat sáu inn til at moru nu vel matlus Marifjör. Efter fróftanu geti Þigundu fanda Marifjörðen fyr van Þorsteinsfjör fórlaugð, at Þorsteins fléttu meðtaga Guðrúnarinn van Síngi, ligur þóru Þau var tilfroðr með, at fróftan lodi Þróðhánum fólkum fyr Þau; hūn fanda Þau Þat at üðfölts van Colz Gw, at Þau illes mar fíllur i fíos Colleing og gjunum hūn Hjörungar af Þróðhánum. Ærunn Gang Gomur jeg mi til Hauverfest, fnoð jeg i Þingeyr nævntu ógrybbis Þauvbaðens Aulamst. Þeimur Því var innið, erkið illes fíllur fyr mið; sunnlumur gjónda jeg fær, at meget rígt. Þygðið tilte van Þau Þauvbaðum naddagligum i üþorftýrnið also at fómkolu með nu Þær fær, fíllanda Þauvbaðarstaður fyr Fámen, fóru fólkum en overmáður fíum Síngi. Efter minn Cílbagnarhóft til Fámosi mar Þau mið tilfaraða klifstöðinu, bæv; at fálast Þar fanda jeg allmáður manudat um hring Þlaðr Þiunarsus og bæstigur manndum Þáðar, man inniðist man Þiunarsus van Þiunarsinum inn traadte og jeg beftóldið Þarfur al hreyfða dísri til at gjóra mið beftaðt með fórfoldum i nöglu Þauvbaðar fóndum Þámosi. Þar mil man gjóru gausta andra Þagflagelss. Modum Þygðið fólkur fígoðurðum, lígt onaralt, meðriðum Þámosi, Þau mil man fórdar erfara, manas man hóumur fóndum Þat, at vel afmígar i nu verfaðum Þáð. Þlaðdel með Knúlf og Norsk með bætjðalig fórandring i Þor, unnuð blíma Þat at fórt ilðablinningum og tildekkur üþorftaðið Þygð, manas man íthar fær offret, Þekkum en fórunum Ógildarhófum. Þat er undum manna tilfólk, manas man hóumur longars með fíð. Þá fano van Þiunarsinum með sin fórfellum, fóru fólkum en Síngi,

Der er altså ikke ufoptaalig bræde for De enige Frende Almøn
mas og for mig. Ligledes freder man, at det nu yderligere
er almeindeligt utribundt og ubundt blandt Finsmennene, endom
blandt de finne bönder, föndenfor Tromsö, hvorfor nogen al-
menndelig finst brudernivringen vilde være dyrst i Neden med,
og altså overflødig, ja ufoptaalig og stadelig. Tidlig
mænds gjelder delle Meiggfaderne Trano, Lovig, Thoro,
denes og Skrofford, hvor jeg har tilhørt bethaligt Æv.
kjendislab til Ryggeborgfældene. Dog nægter jeg ikke, for
at det ville være godt, at Holafoldmannen gør dyrst i Neden
gjande nogen kjendislab til det finste for dyre bedre at
finnes nældes da udtalte böner, for hvem kysten end
nu er ubehaguet. Et bestact kystlegjeld inntoges, og
der nægter nogen kystlegjeld til for Tromsö, der har
ejner finsthalende flodder. Jeg maa give Stockfleths
Modstandere etat i, at han har villet udfordren dem fin-
gne Brudernivringen Carristoriums allfor midt og
intet stedvært er det i, at han har fået et
stort partii imod sig, der invidelighed har gaaet til
den hødeste hærlighed. Grundsin for den finste tron
Jævnenheds bør i efter min mening affistere i
Tromsö og omfatta alle Finnijfjellene vordeufor
delle Hæl; at denne religionsundernivringen gør qua
Norge vilde være ligesaa ufoptaalig og stadelig, som
at denne den van finste föndenfor Tromsö. Det al-
menndelige Hæl, at Finnsmaa bor lige kyst, man
maa miste give Medføl, man det høst ikke læng
quar religionske Bekræftning. Religionsundernivringen
gør bør moga fri og ubundet af alle føregående Li-
gensjøw. At mindste Garret religionske Jællige bør
domine, hvoraf dette Linne Pjebus, Detto Pjels Falig-
hed er offensig, men at for Garret ufoptaalighed
Yng, nu at denne Pjel, med religionske og nu
Pjekkjedelsi mod Garret. Jeg maa det glade faab,
at det vil blive nuo Erastius Hjeltejorrs Øerste Omsorg
og innrigts bestyrelser at stande i dette på lange Dage
en Grundsin og givne Dage nu anden for Alkeh

forbrugende Gang. Flæde Dio sed hinda meungs Dio.
men, som iude Dene. Dioen Dens forværdia var uforstået,
Moyz, jaer gør Dioen i al Salt til Den, som befinde
sig i en aundalig Blomfæd og Unnædig ledelighed, og
Kirkene har derfor ikke Haar ueget hæftigt til prædæm.
men Dioen aller Modtak Hjælper, men børlige
de Mæller, knownad Gabræts aundalige Ordinalis
badst frauenes.* Tænkelsid bør man ikke overse da
meung Forvala, som milde Flyde Daraf, at Det næste Dyr
efter aundalig Indgang blandt Finsfolkene og derfor fandt
det mere østeligh, om Stockfleth fandt betydelig
at gøre Folket de Lældalsmændene i hænde, som fandt han
at til Jaes aundigga. Hæltil gør fornuædig, at Jan
fandt Landet, tilhøras dale nopta Onselfelshus mod Kirke af
den fjerde Elft, hvilket milde Janne mørk at nöpnt
ligt og gav den landet hjælpenhæld for Finnen; thi
Mange blandt dem føle Erang til at lere det nopta
Dyr at tjænde og jeg har øller forst finnes befriede
sig over de ældemær og hjælper, som Etatjent.
Hælt til Dyr og lagter i Kirke for dem. Et andet
gæller ikke umønstlig hjælpenhæld til at givne
Norsteins Indgang blandt dem milde Det mørk, at
man gør Kolonen gjorti Finnen betjantede

* Når Finnen har gjort religioneus hjer og gært
Hører aundalige Ordinalis av Blame Janne nu hæftesaf,
hæder Janne gært aundleder. Et udnægtigt Hæmmer
hælt jeg tilhæde mig at augen. Enden mit Ørefold i
Talvig Elagde jeg for Kronsten øres, at jeg nævnt
ligga i Danmark, da jeg ingen Finnes fandt at
hæde med. Hvad ørreva kommos nu din og til
Kronsten hægt at hæde med Janne. Kronsten, hører Janne
int i Danmark til mig og mi begjæde nu vænter
la gaa Finns. Enden viengestas anlæring, for min
Vida bagjæder Finnen stværs at hæde om, hvor
førgeligt Det mørk, at Janne Hører til Deres Hædaynit.
men gaa Det nopta Dyr, knownad de Zulah forstoda, og da
Kronsten forlangte at mæde, hvad Finnen talde om, sagde Jan
det Danmark til Janne. En jærdan. Anden og Drimodiget Godt
for man ikke of En god. Kofinomugtes ffæra Gal Bella efter Mælden.

med Klænningstow, hvornad Siunaw ville følles i Haud
til at ortlegus alle da næste Døg' og Ældersmøder,
sau jørur i Omgang med Siunowens. Jeg ar fælt
fornisat over, at manu clausz dan miltz sygdom
at Draga Nijts af Danes siugt. Kudæc mit Ogefolt
var Moso fornuðræd flew Siunaw sig over, at jeg
var fær hort eir^t sande hort at tale Finsæ, frnostil
Audra ijjan bannaledas, at det ikke var juu under-
ligt, at det ghor i niv Maugt at ortlegus affer
siugt Ord, sive jeg gørta. Naar vi, fenges du, Finsæ
Siunaw, sive gætta vil allit vi vgsnu lær litz Hovf.
Birof hyltingar midus over, at det ikke miltz mere
at Klænaw, at Siunowens i Ækleras blima underwijt
i Klænning. Det føle laget miltz uanis bane i th
noget Prælog nu æklera Omgang claudt Siunow
med van Rævæ agt Ryg at undvels Toldat at Dan
Olygning og Danerls, sive man under at fængsigt,
medfægt ordnet Æklerasnu was iHaud til; thi davund
miltz Vanfro for det maugt Ryg mæltot og fra
Ejendels, at de manu deraf flytende Toldew vil-
de glaa alod for Toldat. Naar Siunaw allende
niu van sit uernosudu lær rændhabstovis often
hyltin ejst til at blima fortrolig med det Kryza,
fornugat forken skilte da ika Læftow og Le-
flæbelseren. Blima affer at lær det at gjæta, manu
man föst mad at orblæs han foftand og emu-
nu han hjaekr hande iudginat han Runz for dø-
ning? Detto fortoumuro men ek now iudufou al
Cavint, fænugat men sun Siunowens ar at ognalh
og levaljtzauz Told. Og sun maatte det aujsæt
for megt gamuligh, at Ækleroldanu blima forvlig.
Læda til und Klænaw af religionsunderwijtingar ob
undvæle Ækleraw nogen Brudarmierung i Noyf.

Hæf iðtræna festil au gjáuna ugríðaða forvandring af
Hólforsfolðum og illa uðerþóðliga Þroffarfríðr Þor
Þorlent. Því, mann fóður milður með dæla fánu albei.
Sjóðu enda ðe iðssjóðin Auðkunargalfr og Þroffarfríðr, Þor.
Kan manastu ófjóðu, mann man milður leggs au rau
eindan fóður eit um forvandring. Finnurus frá hér, at
Auðkunars flæðus blima overflöðig fóður Hraðirblafornið-
dal i Kirkju og Hólfurð. Þetta er vel og fáu Finnur
af Orðum i Þróungr Ólafs, Þyfitt um Finnustigum, mann
þau fígar: "Jeg mil, at Finnurus flæðus suðdalos kinn-
þat i dal manfóðu Þyfog og Þorlent undur kinnstakos
gjánumu Þyfogat." Því er minn Þorlors þverð og
uðerþóðliga Þorð mann Þor at mantr Hraðirblafornið allur,
tar forloftar og dal fávænumur mið megar forvindas-
tig, at au Kirkjum Ólars fyr Guðum undanlanga au
fávænu Þau. Þilda dal illa með au forþróðalpi
mað Þau með stellifadar at forföldar dal kinnstakos
au religiomum, níður dal óflest i al fóður
Lommu mið Þyfog? Það illa Kirkju fóllige
fligt at fóður Þau, fávænt Þorlenskiðfjáðum og
mað man Guðsbaningfjáðum beggjadar at níðurblu fíg
i aldr Þjol, man til religiomum fávændu hildi,
at undanlanga i aldr Þau með fávændu fóður blíðu, fávænu
Hólfars móðrageligs Það kinnstakos au Guð og
aldr fligðu man aldr Þyfog, fóður Guð fyr lagt
au Þau með Lúga? Þess fyr Kirkju manastu
hal til at finna allar forlínus Þau með aðdeliga,
religiðri kræft enda at fóður dal fyr til Þyfogbom.
Hæf? Þíður illa fávænti fóður: dæður finnaðor
Lommu til mið. "Jeg fávæger, man illa dæður fá-
lige hafaling milða blima kinnstakos með fávænumu
fóður af au fávænu Þor, Þor fyr hlyfum.

om hin und hinde beslæder for det Eisteliga Fjordlandet,
ikke ender de østeftu flossefæligheder end sig realisir. Æs
stora fændringar, som Lokaliteten og Kommunen
Sættedom overalt ligger i Hinaa for Rundtornetin,
gaa i Drosa Einaa, gjer det indlyssendt, at Hau-
tan i detta tilfælle maatte förga for Ørfor-
valtan af en Indriga Kolibygning og Aufstellung
af et stort Antal faste Løvur. Dernest maatte
Hatan draa Omsorg for Hörnunar Basgjuring og
Gjeldning under denne Præsident i Kolonifritid
maatte udstrekkes til den største Del af Græn,
om ikke til seli Aar, naar det forværlade Smal
skælt maatte. Den maatte følgelig aufsættes en
Pioner med affrik Kolastur. Færdig maatte
Hatan være forberedt til at godtage. Søde
Einaa for. Affanum af Hörnun, der allerede,
var allerede, næsten da en fæn mættet, at
de begynde at fælta vinteren Kolon, den daar
Førelsen til mestlig Nytte og for Haug alde-
tid uundtorlige. Dette er ofte en Grund til at
Hörnun nærmestender manue Gang iha. Hörnun
er en Kolon mæra, end 4 Daya af seli Græn. Men
jeg var Hatan mildt vanta sig ditu nære
Ørforvalter, for jeg alligevel ikke, vek del for
øylandet altsækkat derned mælt vetaas. Jeg ud-
var stor Enare, om, at man med Drosa Einaa
varmedsig Aufstandesfor hældt hine mædals
Hörnun at før gründigh Tjængt til det
mægtigste Ryrog, at den efter endt Kolagang, naar
de augang blæs Fodra og Mødr, mælt for.
Kroksla at føle det nægtigste Ryrog i Danes for-
mættelin. Omstændig for jeg al Gründ til at
tro, at da i Danes affanum Poliger i Langen

er vildt forfælta med at tale Sønder ^{Konge} Danmarks
og Døbefor vilda Det bliver absolut udmindigh gjuv-
nem flæs Generations af erina Studerminne
i samme Større Mælystol. At bibringe Frimur
Orkyning og Knumalstur vær gæt Skader.
men ikke almindel quæ er finnel og uafvært.
lig Mandt befordre Størrelse Indgang og omstidre
gjino Det finsta Ør og Gammelrat form Mandat.
Fremstil i Køben og Holm.

Overstamende Landstinget om Manden at forordse
Kunnen quæ ligga enestig indefor mit hoved;
Kultur og for Tagen har forledet mig Dække og jeg ber
der den gode Hjælpere ministri-
get i detta Styrke. —

Erhördigß

Torsd. 26. September 1850. A. J. Lasson.

Storrs Center
Rich E. Blk 18
Journal 1857
1-488.

Samene og urbefolkningssspørsmålet

Av Wiggo H. Eilertsen

I avisene i juli hadde Fred Johansen et innlegg som ikke bør bli stående uimot sagt fordi det blander sammen ting som ikke kan sammenlignes. Innlegget hans gir derfor et galt inntrykk som ikke bør få feste seg.

Han sammenligner et fullstendig realistisk tankespinn med en sen skriftlig kilde. Argumentasjonsformen er useriøs og tydeligvis basert på grunne kunnskaper.

Tanken om en innvandring til Nord-Norge fra øst er ikke ny. Den fikk ny næring etter Nummedals påvisning av Komsakulturen. At glasiologiske studier har vist at kysten av Øst-Finnmark og Lofoten har vært isfri ca. 13500 f. Kr. har ført til ytterligere spekulasjoner i samme retning.

Forvirringen har ytterligere steg fordi samene ønsker å bevise at de er en urbefolking her nord.

Det er et meget langt steg å slutte fra isfrie partier i Nord-Norge til at samene dengang bodde på disse.

Det verste med de argumenter som brukes, er at man slutter tilbake fra at samene bor her NU, at de derfor må ha vandret inn DA.

Johansen er hverken den eneste eller første. Således har Lorenz (1983) fremkommet med følgende: «Rundt år 100 begynte innsiget av ikke-samiske folk til Nordland og de sørlige deler av Troms». Han ignorerer helt de pre-samiske likfunn.

Wiklund (1896) har det sprukket for logisk: «Samene «overvintret» på den isfrie kyststripen og fikk deres karakteristiske utseende». Det er selvsagt ingen sammenheng her.

Også Ruong hevder urbefolkningsstesen: «Samene oppsto som en meget gammel befolkning i det nord-skandinaviske området». Selvsagt er dette det rene nonsens.

Under siste istid lå det et optilt 2-4 kilometer høyt isdekket over Nord-Europa, med ett sentrum i Bottenviken. Ismassene strakk seg til over Ural-fjellene i øst.

Ved en klima-endring ned mot 15000 f. Kr. ble dannelsen av ny is mindre enn avsmeltingen. I tillegg til effekten av solvarmen fikk vi også den varme Golf-strømmen. Denne gjor at vi i Nord-Norge fortsatt har mer levelege forhold enn noe

annet sted i verden like nært polene.

For å få et begrep om datidens ismasser må vi se på forholdene i Antarktis i dag og nærmere oss: ismassivet på Grønland. Vi vet ut fra dyregeografiske studier at de mest tilpassingsdyktige dyrene der, som for mennesket har vært matressurser, nemlig moskusen og reinen ikke har traversert ismassivet, men migrert rundt det. Vi vet også at eskimoene som vi må anta er mer tilpasset kulde enn samene heller ikke har traversert innlandsisen. Vi vet også at eskimoens migrering både til Grønland og rundt Hvarf opp til Angmagssalik skyldtes deres båt-teknologi: Kajakker og umiaker.

Vi har jo også «Flomanna saga», hvorefter det nok de skibbrudne 4 år å ta seg frem omlag fra Angmagssalik rundt Hvarf til Østerbygden - såpass sent som 1001-1005 e.Kr.

Vi må derfor enkelt kunne slutte at hverken den europeiske moskussen (nu utdødd) eller reinen har traversert ismassene ved Kola-Ural.

Derfor har samene (dengang øst for Ural - sydig) ikke hatt grunn til slik traversering. De hadde vel heller ikke turt.

Årsaken hertil er selvsagt den respekt for naturen som synes å være en integrert del av kulturen hos naturfolkene. Man må også ha imente at der dengang var meget kaldt med temperaturer ned til minus 50-60 grader C. For å illustrere dette litt nærmere: Beveg tanken tilbake til 1911 og tenk på Scott på Sydpolen. Eller med Ludvik: «Det e fa'li det».

Ut fra de glasiologiske forhold må man derfor fastslå at innvandring fra øst er umulig over isen helt ned til ca. 6000 f. Kr. Hva så med til havs rundt isen? Dette er usannsynlig før ca. 3000 f. Kr. og forutsetter altså - se ovenfor - en båt-teknologi samene aldri har hatt.

Fordi vi hermed er kommet lengre ned i tid enn Komsa- og Fosna-kulturene er det umødvendig å vurdere hvorvidt samisk teknologi ville ha muliggjort en traversering av smeltesjøene på finsk og russisk territorium mellom Kjølen og Ural.

Innvandringen fra syd

Johansen hevder at denne hadde

sitt utspring i Brommakulturen. Bromma v/Stockholm lå nok under is minst til 7000 f. Kr. og under vann kanskje så lenge som til 4000 f. Kr.

Den kulturen han sikter til er nok Lyngby-kulturen (eller Lyngby-Bromme-Segebro-kulturen). De eldste funnene vi har på norsk område synes å være Høgnipen (dengang øy) og Blomvåg. Funnmaterialet derfra synes å være fra Ahrensburg-kulturen, noe Gimbutas (1972) konkluderer med.

Det som er viktig å merke seg er at disse funnene sett i sammenheng med Komse/Fosna øyfunn peker i retning av en mye mer teknologisk fremskreden farkost enn hva man lærer på skolen om uthulede eiker.

Nummedals funn av Fosna-kulturen (1910-) og Komsa-kulturen (1925-), publisert 1936: «Le Finmarkien» og andres senere påvisning av Helglands-boplassene viser at vi hadde en sammenhengende kultur langs hele kysten helt opp til Kola-kysten. (Se f.eks. kart hos Østmo: «Arkeologi for alle»). Der er visse forskjeller i redskaps-atearialet, som skyldes lang avstand fra flint-forekomster og dermed også fra flint-handelen. Derfor måtte man utnytte andre råstoff, spesielt kvartsitt og grønstein. Der er ingen utpreget typologisk forskjell.

Flinten er et uomtvistelig bevis på innvandring fra syd. Man ser også tydelige innflytelser fra Maglemose-komplekset, som rundt Nordsjøen avløses rundt 6000-5500 f. Kr. av Ertebøllekulturen, mens Nord-Norge forblir mer ubørørt, noe som skyldes avstandene.

Det arkeologiske materialet peker entydig i retning av innvandring fra syd. Der er heller ikke noen løs til samene her.

Kontinuiteten i bosetningen

Vi må nu vurdere om der har vært kontinuitet i bosetningen i Nord-Norge frem til ca. 1000 f. Kr. Som nevnt ovenfor er det mulig med innvandring fra øst over Hvitsjø-området fra ca. 6000 f. Kr. Sentert rundt dette området har man et kulturokompleks: Det kamkeramiske fra mellom 4500 f. Kr. - 3000 f. Kr. ned til omlag 1800 f. Kr. (Storm Munch, 1972) med utløpere til Finnmark. Denne kulturen drøf-

tes nedenfor.

Imidlertid har vi en hel rekke helleristninger som sydpå er eldre enn denne mulige innflytelsen fra kamkeramikk-området, og som nordpå fortsetter meget lengre ned i tid, sannsynligvis helt ned mot Kr. f. Dette indikerer et kulturokompleks med opprinnelse sydfra (kanskje med røtter helt tilbake fra Anrensburg via Hamburgian til Magdalenian).

Både dette og hva vi har vært inne på tidligere, viser at det har tatt tid før de kulturelle impulsene har vandret oppover langs kysten.

Vi vet også at hulene i Nord-Trøndelag og Søndre Nordland har huletegninger påført maling. Disse ligger langt inn i hulene og forutsetter fakler og sannsynligvis øker. Dette indikerer import sydfra både av impulsen og av økeren.

I det fri er den hellermalingsfelt på Kjeøy v/Harstad og i Transfeldalen i Alta.

Funnene på Sanna i Træna-gruppen er publisert av Guttorm Gjessing i 1943. Her har man en indikasjon på min ovennevnte antydning om skips-teknologien. Det mest interessante - etter Gjessings datering - er nemlig en tåstø som ut fra høyden over havet skriver seg fra ca. 400 f. Kr. Fra båtstøen opp til bolighus går der en brolagt vei.

Øya har en rekke huler, hvorav Skipshelleren er mest kjent. Dessverre er ikke funnene C14-datert (i allfall pr. 1970) for det synes helt klart ulogisk at huset og båtstøen skal være så meget som 1200 år eldre enn hulefunnene.

Man skulle logisk forvente akkurat det motsatte.

Av mosolittisk karakter er veide-ristningene. Arkeologene må utvilsomt ha tilknytning til elgjakt, reinjakt, fiske, og hvalfangst. Elgene daterer de helleristningene til minst 3000 f. Kr. og nisene de innår i til minst 4000 år f. Kr.

Arkeologene mener at de mest naturalistiske er de eldste, men dette synes suspekt når man betrakter barns evne til figurformning.

Selg om steinalderen i Nord-Norge går lengre ned i tiden enn sydpå, så heller dog ikke helleristningsepoken slik: De fleste veide-ristningene må dateres til 6000-2500 f. Kr.

Povl Simonsen (1971) sier: «Det

er merkelig at seler og nise her er fremstillet langt fra datidens kystlinje» (om Valle-ristningen).

Det merkelige er at han ikke skjønner at arkeologene har oppstilt en modell for helleristningene som ikke stemmer med tids-landskapet.

Man har en rekke tydelig pre-samiske offerplasser i Nord-Norge helt opp tilogmed bosetningen på nordsiden av Varanger (jeg er usikker mht. Ellenholmen, Pasvik, da jeg ikke har sett noe materiale). Ut fra de beskrivelser som finnes, har disse offerplassene et tydelig megatlittisk preg. Her finnes det ikke noen vesentlig tids-lag, hvorfor alle disse må dateres til mellom 3500-1800 f. Kr.

Det interessante er at disse har tydelig tilknytning til fase I i nord-norsk yngre steinalder, altså må dateres til før 2300 f. Kr. Flint/dol-mitt-råstoffet og mikrolitt-teknologien gir et klart sydskandinavisk opphav, og impliserer at nordnorsk mesolitum går ned til ca. 2000 f. Kr. ved Varanger.

Foruten den kontinuitet arkeologene regner med for f.eks. Isnestoffen i Alta, så får man i Finnmark følgende klart kontinuerlige bosetningsområder i tillegg: Sørøya og nordsiden av Varanger.

I løpet av sydskandinavisk bronsealder får vi videre et tilsig av kultimpulser og mennesker nordover. Dette er de få funnene skål-gropsplassene bevis for. Spredningen tyder på en heller liten migrasjon.

Samtidig får vi neolitum med jordbruk gjennom diffusjon, først er det selvsagt kvegholdet som synes etablert rundt 2000 f. Kr. til Senja, og en del senere nordenfor, tildels langt senere.

Før dette har vi imidlertid hatt en mesolittisk innovasjon fra ca. 2500-2300 f. Kr. her nord: Skiverkomplekset, hvor man muligens har kjerneområdet i Alta. Det kan imidlertid også være impulser fra sørpass fjernt som Estland.

Logisk bør man regne med at vi her har å gjøre med skiferekspert fra Nord-Norge mot kamkeramikk-import fra Karelen.

Forts. neste nr.

området. Slitasjen på natur vil bli

Meldinger om slike vedtak skal

henvendes til teknisk etat. Den

kunne delta i nærmiljøet. Marke-

Samene og urbefolknings-spørsmålet

Av Wiggo H. Eilertsen Del II

Fordi kam-keramikken i Finnmark dateres til 2300-1800 f. Kr. mens den i sitt kjerne-område går helt tilbake til 4500 f. Kr., må vi konkludere bare med handel.

Siden arkeologene operer med et mellomrom fra kam-keramikk-perioden i Finnmark til asbest-keramikken kommer ca. 1000 f. Kr., må man slutte at kam-keramikk-kulturen var knyttet til indo-europeiske folk, som etterhvert dro sydover. Der er en rekke muligheter. Grekere, italikere, illyrer, hetitter, tokarer, osv.

Det synes heller ikke å være finsk-ugriske (les mongolske) folk som har remplassert dem. Jeg er tilbøyelig til å anta at det er indo-europeiske hestefolk, f. eks. skytene som trenger inn eller underlegger seg kam-keramikerne, eller assimilerer dem. Den økte mobiliteten medfører mulighet for mer sol og varme, og man har ganske sikkert mer krigerske tilstander enn tidligere.

Først rundt 1000 f. Kr. trenger finsk-ugriske folkeslag (rasemessig altså mongolske) inn mot Østersjøen/Karen. De klare kjennetegn ligger i **asbest-keramikken**.

Man går i asbest-perioden også imigrasjon til Varanger, hvor vi finner keramikk-verksteder for asbest-keramikk. Råvarene er importerte fra kjerneområdet like ved Ural.

Siden asbest-karamikken er ukjent hos samene må man henføre Varanger-bosettingen til finnene eller nære slektninger. Det ligger nærmere å tenke på **tsjuder**. Dette begrepet omfatter i dag en rekke mindre finske folkeslag noen lengre syd.

Imidlertid kan man regne med at samene nu har fulgt reien nord for tsjudene og har havnet på Finnmarksvidda i noen grad. Man får altså mellom 1000 f. Kr.-200 f. Kr. samer i Varanger for **første gang**.

Dette styrkes av at de første skjelett-funn med samiske trekk er fra 100-200 f. Kr. ifølge anatomien, professor, dr. med. Johan Torgeren (2-binds verk).

Norsk (indo-europeiske kaukasisk nordisk type) befolkning dominerer fortsatt opp til Alta og ved fiskevær langs kysten til Vardø, muligens fortsatt også på nordsiden av Varanger. Innføringen av kveghold og jordbruk skyter fart fra ca. 2000 og

1500 f. Kr. henholdsvis, men vi får jordbruks-tomme områder mellom Tromsø og strekningen mellom Vardø og Vadsø pga. jordsmønet, mens fisket fortsatt er viktig i ytre strøk, faktisk må der allerede ca. 500 f. Kr. være eksport sydover langs kysten i bytte med kveg, såkorn smykker jern m.m., det tyder gravgodset på. Vi må også regne med at nordmennene har havgående båter nu, og at der er en god del aktivitet langs kysten.

Noe så radikalt som et landnåm er der ikke, men man kan påregne en viss migrasjon pga. fiskerikdommen.

Vorren (Ørnulv) nevner i Ottar nr. 115 en undersøkelse av Astrid Utne av Storhelleren på Vestvågøy: 'Imidlertid er det klart at arkeologene ikke regner med noen innvandring i denne epoken sørfra, og Utne stiller da spørsmålet om befolkningen her var samisk og seinere har blitt assimilert med tilflyttede folk-elementer.'

Man har vist over at denne spekulasjonen bare er tøv. Hvor opphengt Vorren er i å bevise samenes urbefolknings-status fremgår klart av hva han for egen regning legger til: 'Undersøkelser av forholdene mange hundre år seinere viser at en slik assimilasjon har skjedd over en lang periode helt ned i 16-1700-årene i Ofoten-området.'

Tenk det, Hedda.

Dette er stryk-karakter i historie. Selv arkeologer burde kjenne til Svartedauen, drepsotten, barnesotten, etc. Den logiske forklaringen på samebygdene i Tysfjord, Salangen, osv., er selv sagt den desimeringen som skjedde av den norske befolkning. Kirkens veropi i den forbindelse er jo **skriftlig** belagt, historikere har skrevet om landskyldfallet og man har **sågar** hatt et eget ødegards-prosjekt.

Dessverre er det slik at kretser ved først Tromsø Museum og nu Universitetet i Tromsø har satt seg fare å bevise den samiske urbefolknings-statusen og til helvete med realitetene.

Trist er det at en rekke studenter innenfor arkeologi, historie, samfunnsvitenskap som en følge herav skriver en rekke hovedoppgaver, og senere som forskere avhandlinger, som rett og slett henger i luften fordi de ikke har fått den nødvendige ballast.

I samme nr. av Ottar hevder Ø. Vorren videre at skifunn på Vestvågøy må ansees som bevis for sa-

misk bosetning der. Dessverre kan man nok ikke foreta så enkle sluttninger, man må ikke overse duffusjons-aspektet (om det nu skulle være samene som oppfant skiene og bare dem), man kjenner jo også parallell teknologi, og Rødøy-ristningen tyder på ski lenge før samisk bosetning der. Dessuten har man et annet moment her som ikke kan føres med harelabb over: Norsk mytologi operer med ski-guddom. Selv om denne kan være særegen for norsk mytologi, så må man beakte at man har en felles germansk mytologi, og det bare som et ledd i en større germansk/keltisk/italisk/gresk mv. mytologi hvor tordenguden og allfaderen begge er felles. Man kan også snakke om en indo-europeisk olymp. Man må derfor regne med at mytologien kan være minst 15-20000 år gammel.

At Vorren skriver: 'Disse dateringer gjøres nå med den såkalte radio-logiske metoden som er den sikreste vi har i dag. En bestemmer her skienes alder ved å analysere radium-innholdet i materialet', virker heller ikke tillitvekkende. Metoden måler ikke Ra, men C¹⁴.

Karl-Dag Vorren har påvist at jordbruket i Vesterålen går ned til 1400 f. Kr. og på Senja til 1250 f. Kr. (Ottar nr. 89, 1976). Jeg synes det er merkelig at føaren, Ørnulv (nr. 11, 1979) ignorerer disse fakta. Det virker som et utsøkt eksempel på at terrenget skal på liv og død tilpasses kartet. Muhammed hadde berget, Knud den mægtige havet (opprinnelig brukt av nordmenn om kong Alfred).

Lorens (1983, Pax-'forsker') ville jo ha et innsig av ikke-samiske folk fra 100 e. Kr. (sitert ovenfor). Ikke bare det, også han overser med vilje K.-D. Vorren og snakker om en innvandrings-bølge av jordbrukere sydfra: Ca. 400 e. Kr. til Målangsgapet/Senja/Kvaløy; ca. 600 e. Kr. til Helgøy/Karlsøy og ca. 800-1000 e. Kr. til Sørøy og Kvaløy (Finnmark). Han går enda lenger for perioden 1000-1300 e. Kr.: Ingen vitnesbyrd om en norrøn bosetting nord for Troms'.

Det er ikke bare jordbruks-bevisene han overser. Som det klart fremgår av det arkeologiske materialet, Simonsen (1970) og Ottar nr. 89 (1976) har man i Nord-Norge oppover til Andøya en rekke garnisons-anlegg som tidmessig strekker seg fra 2-300 f. Kr. frem til et stykke inn i viking-tiden.

Disse anleggene: Steigen, Lek-

nes, m. fl. peker tydelig i retning av en statsmakt som kontrollerer fullstendig sitt område, enten det er småkongedømmer eller riksdekkende. På bakgrunn av klare topografiske bevis må vi anse at der foreligger iallfall et landsels-kongerike, om ikke et riks-kongedømme så tidlig som 600 e. Kr.

Vi har videre en 100 % sikker ubrutt kontinuitet heretter. Bjarkøy-ættens gods er omfattende og selges først vekk fra etterkommerne rundt 1700. Sørøya er adelsgods, inntil kronen ca. 1300 får seg 1/3. Den samiske befolkningen er godtatt, men skattelagt som den eneste gruppe: Klar riksmakt.

Skriftlige kilder

Johansen synes tydeligis å mene at Ottars beretning er det første skriftlige belegg for nordmenn i Nord-Norge. Dette er ikke korrekt. Man har en rekke belegg fra 500-tallet, direkte og indirekte.

På kartet til Ravenna-geograffen (ca. 600) finnes 'Northomani' (se Holm: 'Norge på gamle kart'). Hva Holm ikke har observert er at kartet også inneholder 'Screrefini' med 'Rerefini' i parentes.

En rekke belegg (ikke uttømmende) for 'skridfenni' er gitt av Inger Zachrisson i 'Vikingatidens ABC'.

Det man selv sagt her må notere seg er at opplysningene om skridfenni = samene klart stammer fra norske kilder, hvilket også en av angeldende historikere uttrykkelig uttaler.

Dette ligger forøvrig selv sagt allerede i betegnelsen som er en latinisering 'scirifenni' av norsk 'skridfinner'. Det er jo ikke samenes navn på seg selv.

Det første belegget skriftlig for samene er Tacitus år 98, som nevner 'fenni'. Han nevner ellers en hel rekke norske stammer.

Jeg vil også bare nevne de høylagske kongerekker, som er basert på muntlig tradisjon og nedskrevet relativt sent, slik at man nok må regne med feil i rekkefølge m.v.

Det første skriftlige belegget for nordmenn i Norge er hva som er bevart av Pytheas (ca. 325 f. Kr.) fra Massilia (nu Marseille). Han 'Thule' er 100 % sikkert Norge. Det interessante her er at han må ha vært i Nord-Norge, ganske sikkert til Steigen/Tjeldøy, muligens til Bjarkøy. Han kan faktisk også ha

vært helt til Nordkapp. Dette er det mest sannsynlige, siden han var forsker og foretok vitenskapelige observasjoner.

Alternativet er at han bare har vært til Bergem, Giske, eller Trondhjem og fått underretning fra folk han kunne kommunisere med hvilket impliserte nordmenn.

Uansett ville han nok ha nevnt samene, dersom de hadde blitt observert av han, eller nordmennene hadde kontakt med dem. Men som sagt deler av verket er tapt, så man kan ikke være sikker.

En ytterligere understrekning av at befolkningen i Nord-Norge fram til ca. Kr. f. er **utelukkende** norsk er det samiske vokabular.

Alle ord for kvegdrift stammer fra norsk, alle ord for korndyrking stammer fra norsk. De i denne sammenheng viktige metaller bronse og jern stammer fra norsk. Torsk og hval er også lånord fra norsk.

Samene tilhører den mongolske rasegruppen, som har frembrakt den kinesiske høykultur, som har befolket Amerika over Bering-broen og skapt høykulturer i Meso-Amerika og Peru, og som har imigrert til Påskeøya og Polynesia derfra.

Noen grunn til å søke etter ytterligere røtter synes ikke nødvendig.

Som jeg ovenfor var inne på synes det som om der har vært et visst konkurranseforhold mellom samene og de nærmest lokaliserte rase/sprog-freder, således betyr cutte både **tsjuder** og **fiender**. Povl Simonsen (Simonsen og Stamsø Munch, 1973): 'Samoedene kalte de tsjuder, hvilket jo er navnet på et finsk-ugrisk folk i Leningrad-området i vikingtid.'

Wiklund (1896) i sitt skrøpelige forsøk på å etablere urbefolkningsstatus: 'Under sin vandring sørover fikk de etter istida kontakt med finsk-ugriske stammer og byttet så sitt opprinnelige språk med 'urfinnk'. Nielsen og Toivonen fulgte dette opp mer moderat: 'Samene var en samoed-stamme som hadde byttet språk'. Noe belegg for sprogsendring eller behov er ikke tilstede, det sproglige fellesskap er tydelig.

Når det gjelder samisk, foeslo jeg allerede i 1963 overfor Postverket at man istedenfor 'NOREG' skulle benytte samisk 'NUORJE/NUORJA' (husker ikke og finner ikke nu). Det er dette riket de bor i, derfor ville 'Ædna' ikke være korrekt.